

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Mitä taiteilijat ajattelevat Taiken visiosuunnitelmista?

Kooste vuodenvaihteessa 2020/21 toteutetun kyselyn tuloksista

Lisätietoja: paula.karhunen@taike.fi

Sisälllys

Kyselyn tavoite ja toteutus.....	2
Vastaukset	2
Missä ominaisuudessa vastaat?	2
Taikella on hallitus, kuten esimerkiksi Suomen Akatemialla ja säätiöillä, ja se päättää Taiken kehittämisestä ja toimintalinjauksista johtajan esittelystä. Opetus- ja kulttuuriministeriö ohjaa Taikea strategisesti.....	3
Taiteen rahoitus tulee Taikeen pääosin yhtenä kokonaisuutena, jonka Taike jakaa kentälle	4
Taike on taiteilijoita varten	6
Taike rahoittaa pitkäjänteisesti yhteisöjä koko Suomessa	7
Taike kohdentaa kuntiin/alueille kehittämisrahoitusta.....	8
Taikeen tulevat hakemukset arvioidaan rahoitusmuodon mukaan.....	9
Millaisia palveluita Taikella tulisi olla tulevaisuudessa?.....	11
Taikessa rahoittaminen ja kehittäminen kuuluvat yhteen.....	13
Taike palvelee kaikkialla Suomessa	14
Kuinka monta toimipistettä Taikella pitäisi olla?.....	15
Taike on asiantunteva kumppani.....	16
Taike edistää taiteilijoiden kansainvälistymistä	16
Millä muulla tavoin Taike voisi tukea taiteilijoiden kansainvälistymistä?	18
Taike edistää taidekentän moninaisuutta.....	18
Millä muulla tavoin Taike voisi edistää taidekentän moninaisuutta?	20
Läänintaiteilijoiden työnkuva ja nimike uudistetaan ja profiloidaan.....	20
Jos Taike järjestäisi erillisrahoituksella taiteilijapalkkakoikeilun, mitä näistä haluaisit itse kokeilla?	22
Yhteenvetoa: visioväittämien ”kannatusaste”	24
Terveisiä Taikelle	25
Kommentit kyselystä	25

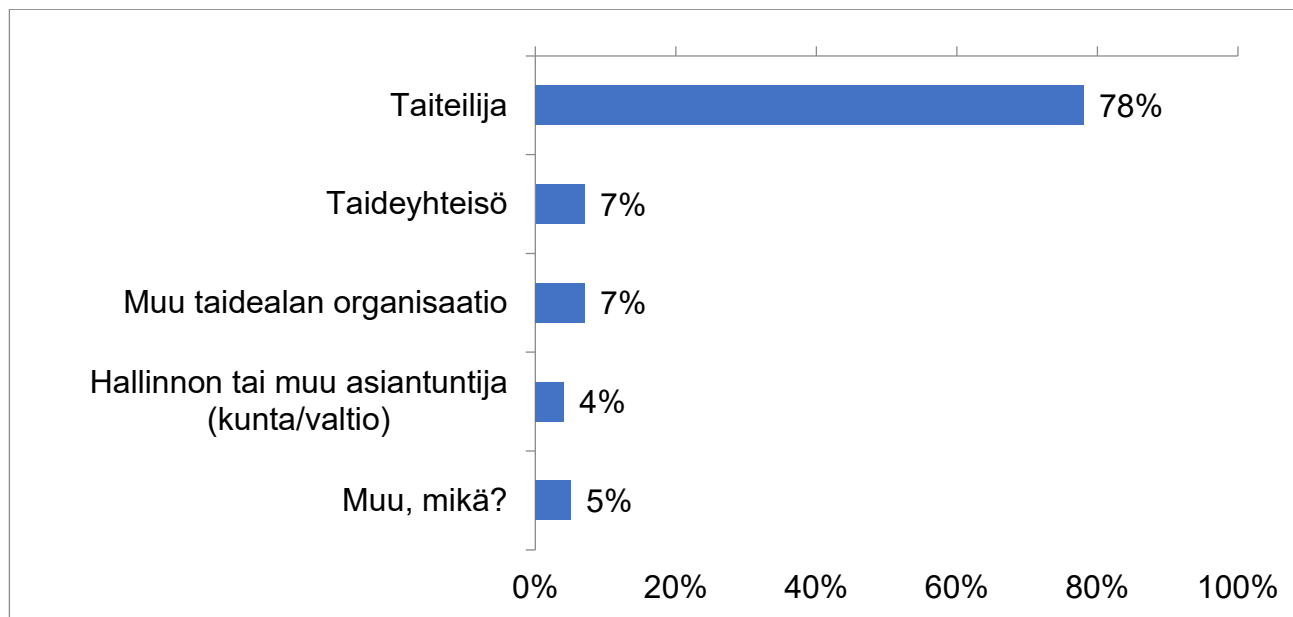
Kyselyn tavoite ja toteutus

Käsillä oleva kyselykooste on osa Taiteen edistämiskeskuksen (Taike) käynnissä olevaa visiotyötä. Kyselyn pohjana toimivat väittämät, joiden perusteella Taiken tulevaa toimintaa hahmotetaan. Vastaajat ottivat näihin väittämiin kantaa asteikolla ”kannatan – kannatan muutettuna - en kannata. Joukossa oli myös muutamia suoria avokysymyksiä. Kysely toteutettiin vuodenvaihteessa 2020/21 kaikille avoimena verkkokyselynä.

Kyselyyn vastasi 15.1.2021 mennessä kaikkiaan 745 vastaajaa, joista suuri enemmistö oli yksittäisiä taiteilijoita. Vastausten jakaumat esitetään seuraavassa koko vastaajajoukon osalta sekä yksittäisten taiteilijoiden/yksilövastaajien¹ ja yhteisöjen² osalta. Avovastaukset löytyvät erillisestä asiakirjasta ja ne on ryhmitelty kysymysten otsikoiden mukaisesti.

Vastaukset

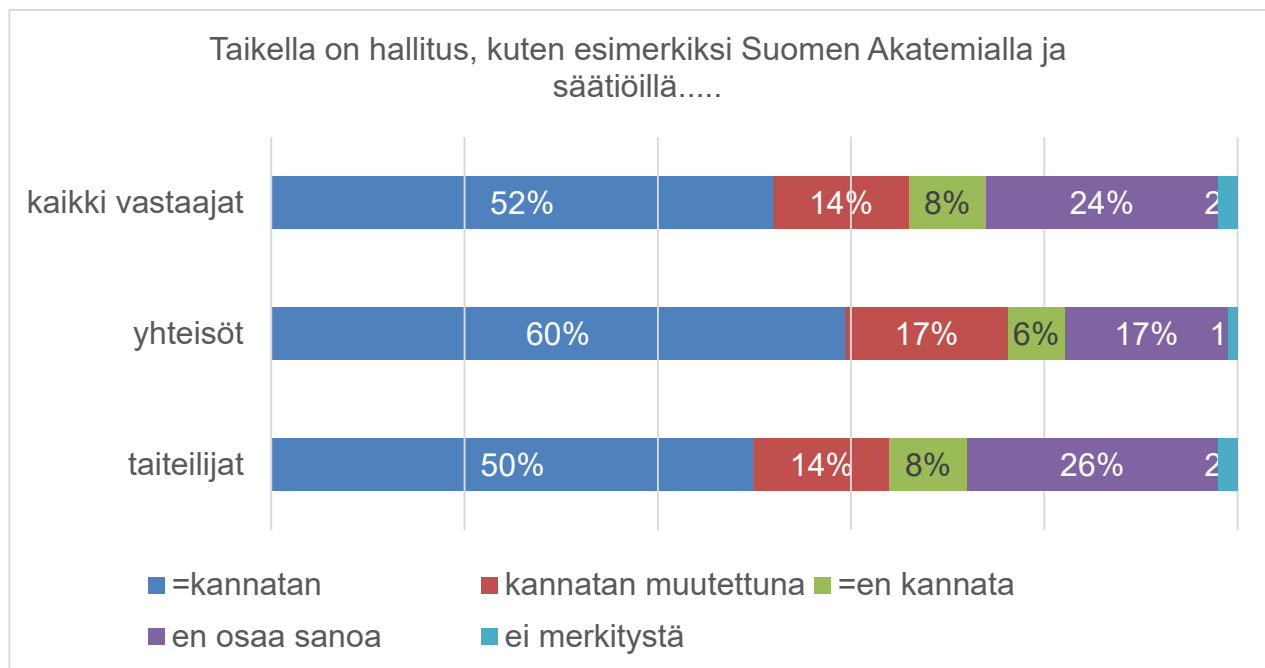
Missä ominaisuudessa vastaat?

¹ Vastauskoosteissa ”taiteilijat” -käsité sisältää kaikki yksilövastaajat. Joukossa oli myös tutkijoita, opettajia, tuottajia, harrastajia ja kansalaisia.

² Yhteisö = taideyhteisö tai muu taidealan organisaatio (esim. taiteilijajärjestö).

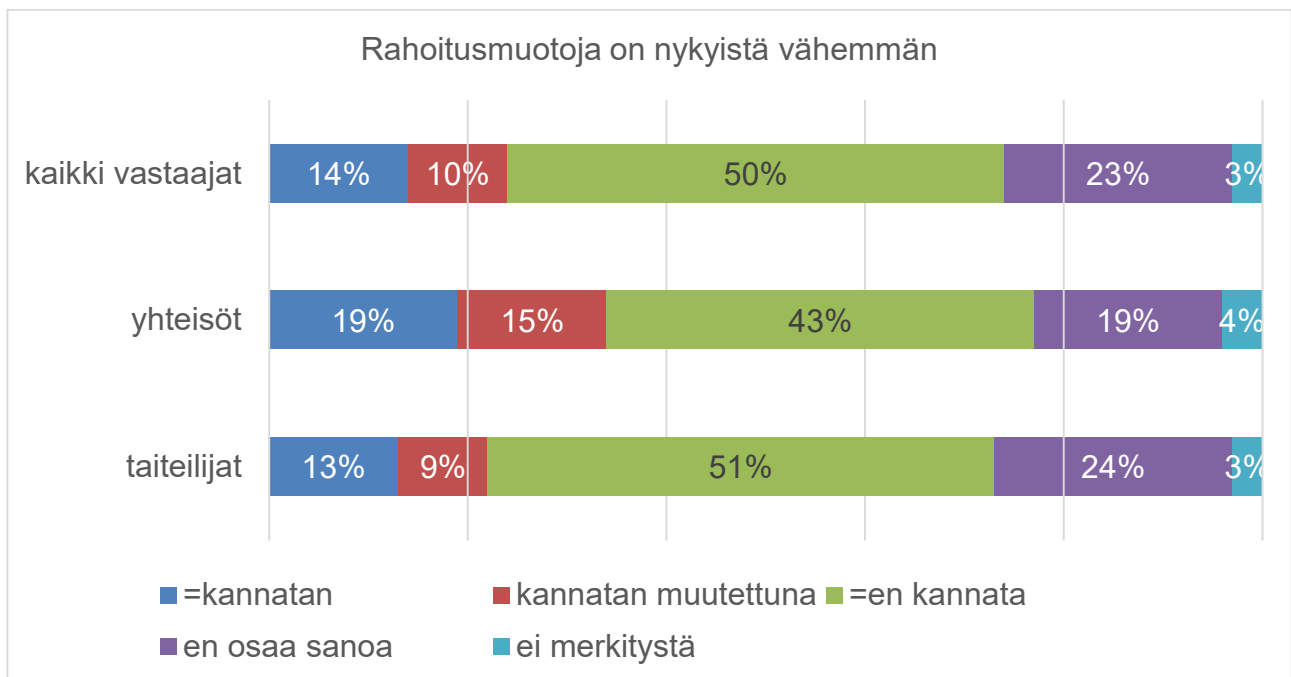
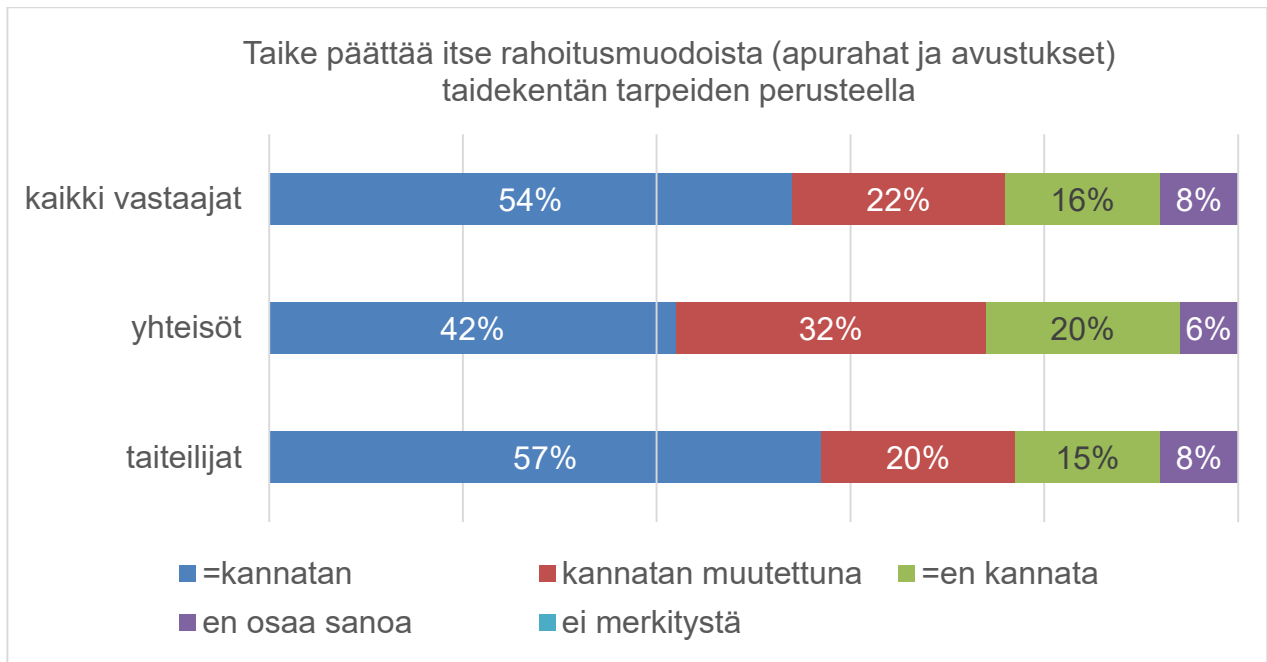
Taikella on hallitus, kuten esimerkiksi Suomen Akatemialla ja säätiöillä, ja se päättää Taiken kehittämisestä ja toimintalinjauksista johtajan esittelystä. Opetus- ja kulttuuriministeriö ohjaa Taikea strategisesti

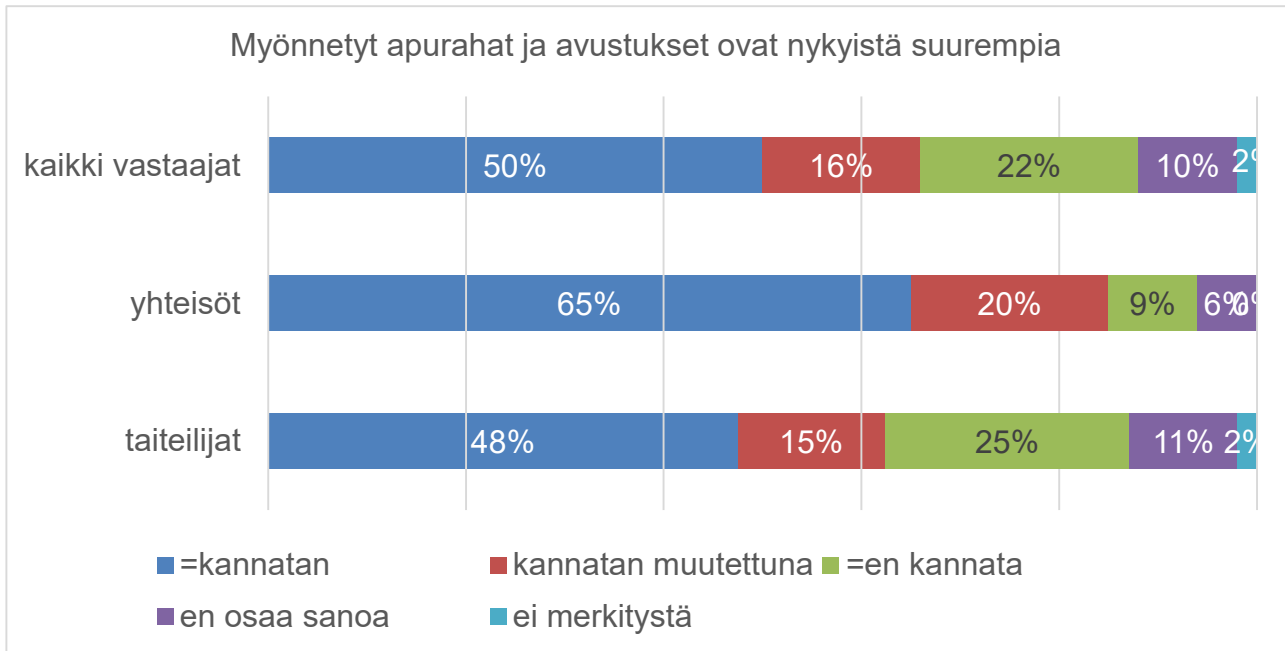

Vastaajista noin puolet kannatti yllä mainittua väitettä. Kohtuullisen suuri osuus (neljännes) ei osannut ottaa kantaa asiaan.

Vastaajat olivat osin epätietoisia Taiken nykytilanteesta ja miettivät myös mitä lisäarvoa hallitus toisi ja lisäisikö se mahdollisesti byrokratiaa. Erityisesti kannatettiin asiantuntevaa, taiteilijoista koostuvaa hallitusta. Kritiikkiä esitettiin kysymyksenasettelua ja taustoitusta kohtaan.

Taiteen rahoitus tulee Taikeen pääosin yhtenä kokonaisuutena, jonka Taike jakaa kentälle

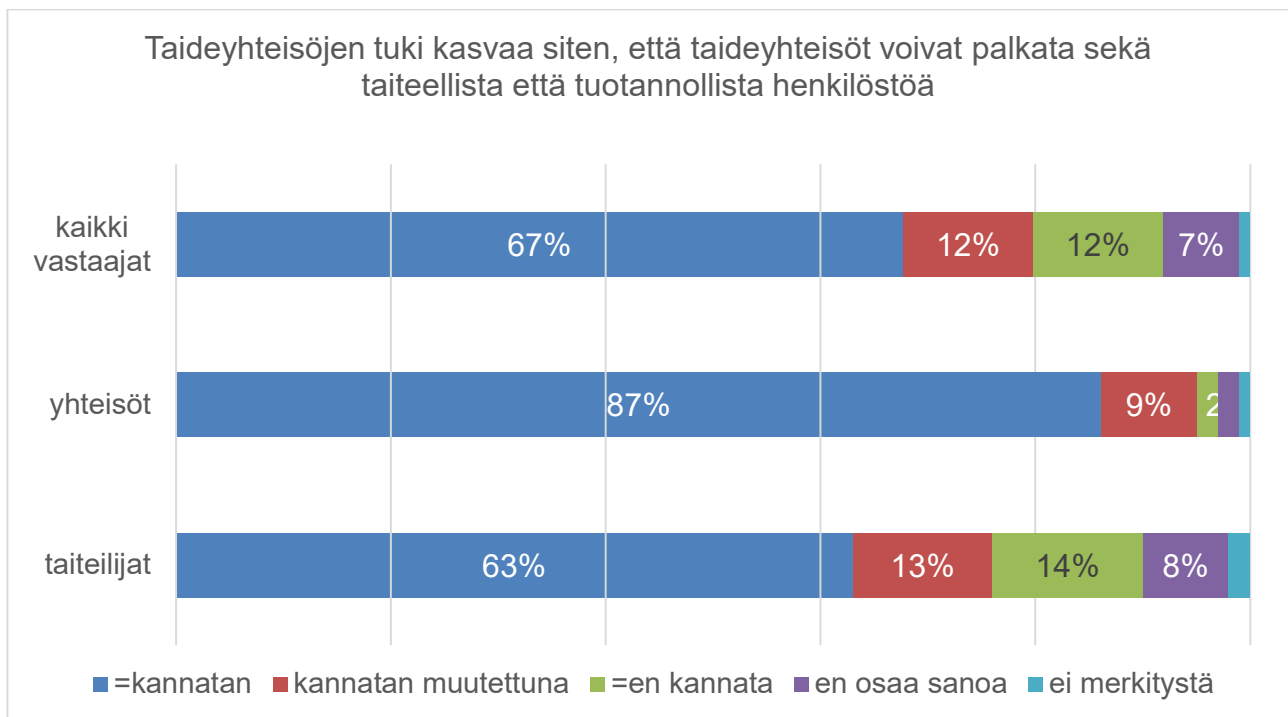
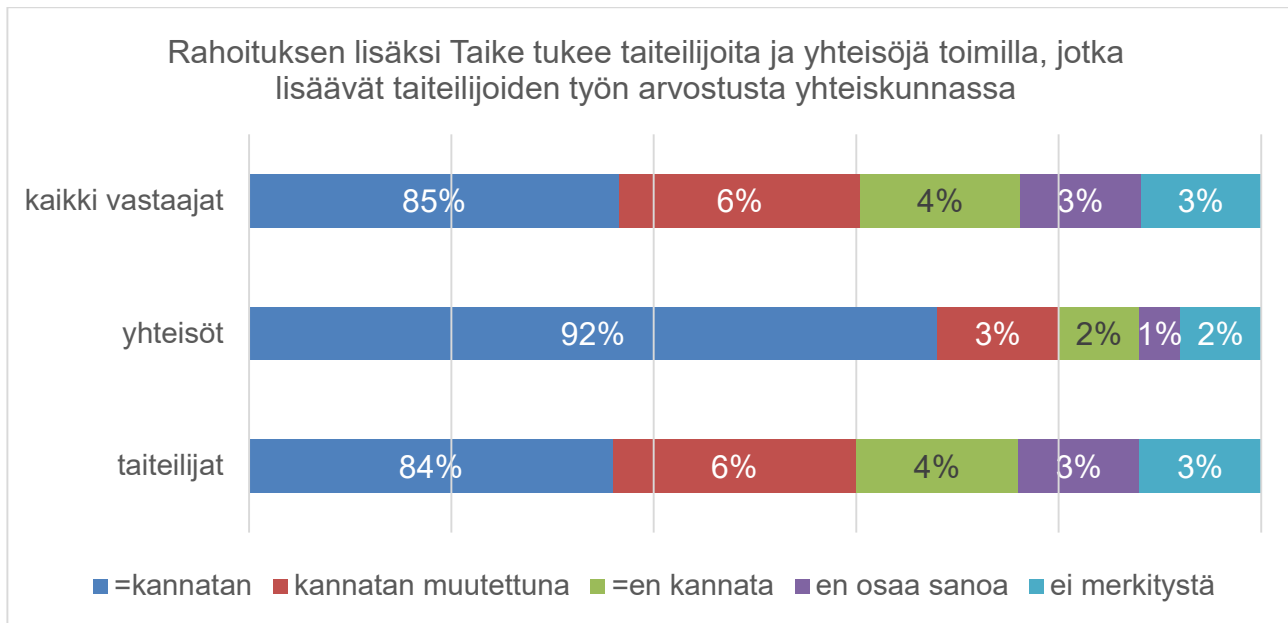

Taiken omaa päätösvaltaa rahoitusmuotojen osalta samoin kuin apurahojen ja avustusten myöntämistä nykyistä suurempina kannatettiin kohtuullisen paljon (noin puolet vastaajista). Sen sijaan rahoitusmuotojen vähentäminen ei juurikaan saanut kannatusta. Suurempien apurahojen kannattajien rinnalla oli myös joukko niitä, jotka katsoivat, että myös pienempiä apurahoja tarvitaan tai että kaikenlainen rahoitus on tarpeen.

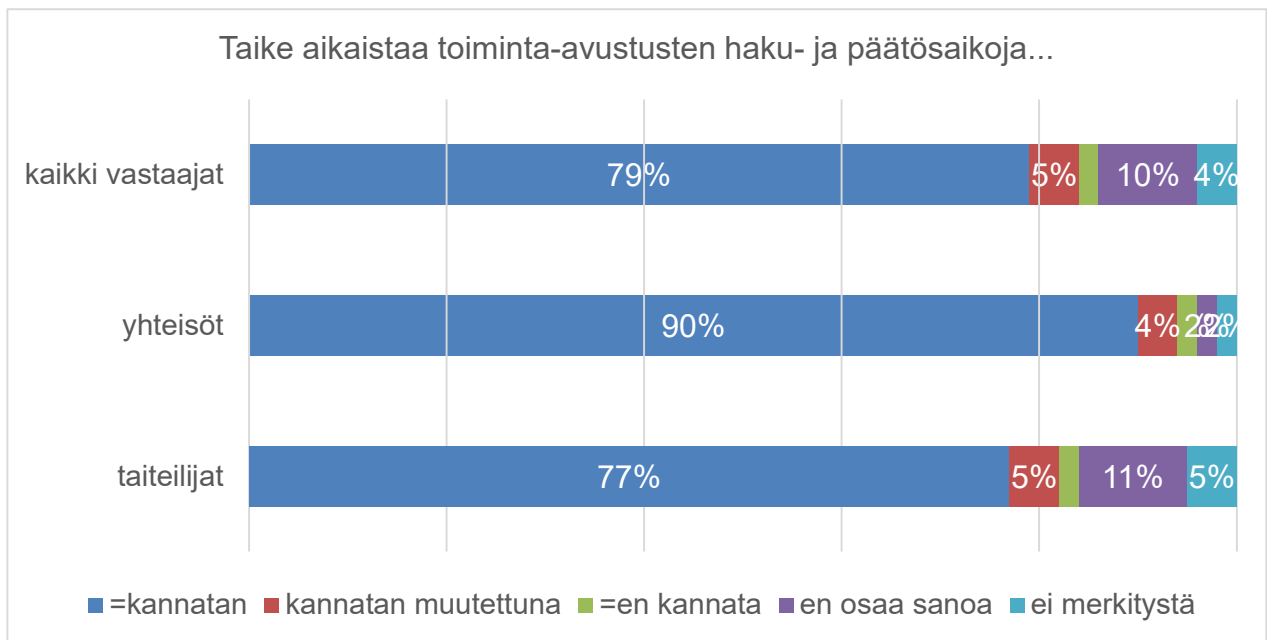
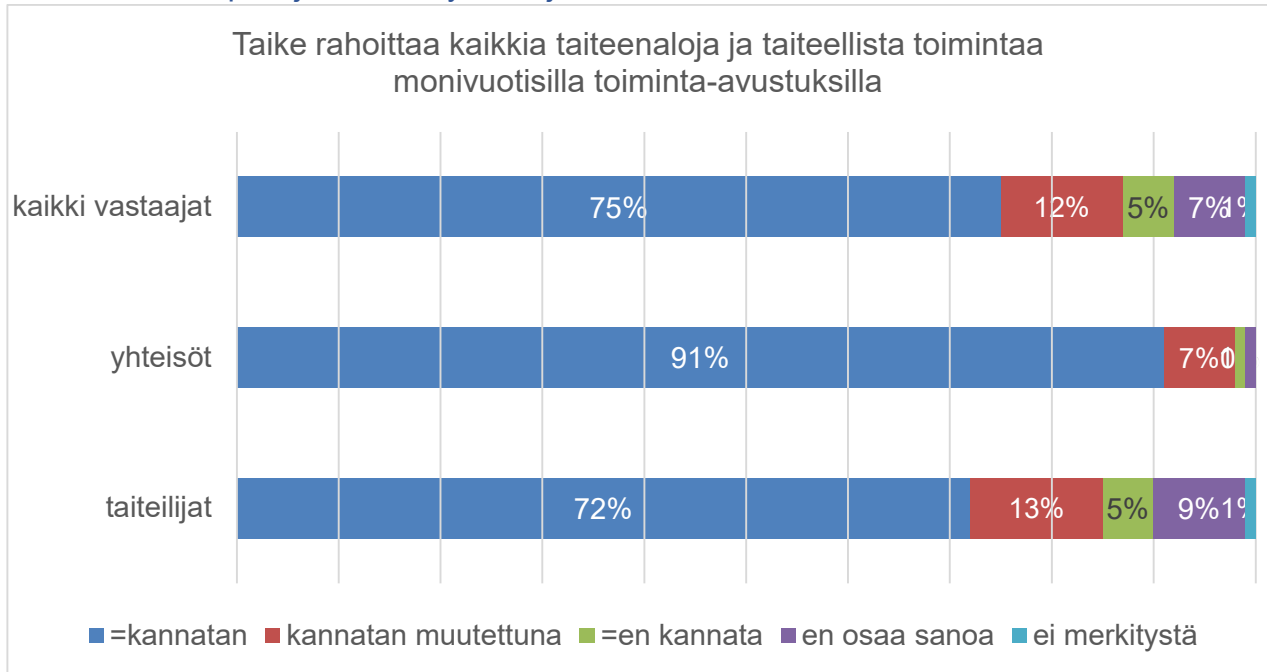
Hakemusmäärien ei katsottu toimivan riittävänä kriteerinä rahoitusmuotoja koskeville päätöksille, sillä marginaaliset alueet saattaisivat silloin kärsiä. Rahoituksen kokonaisuutta pidettiin ratkaisevana. Myös tämän väittämän todettiin monissa vastauksissa kaipaavan selvennystä.

Taike on taiteilijoita varten

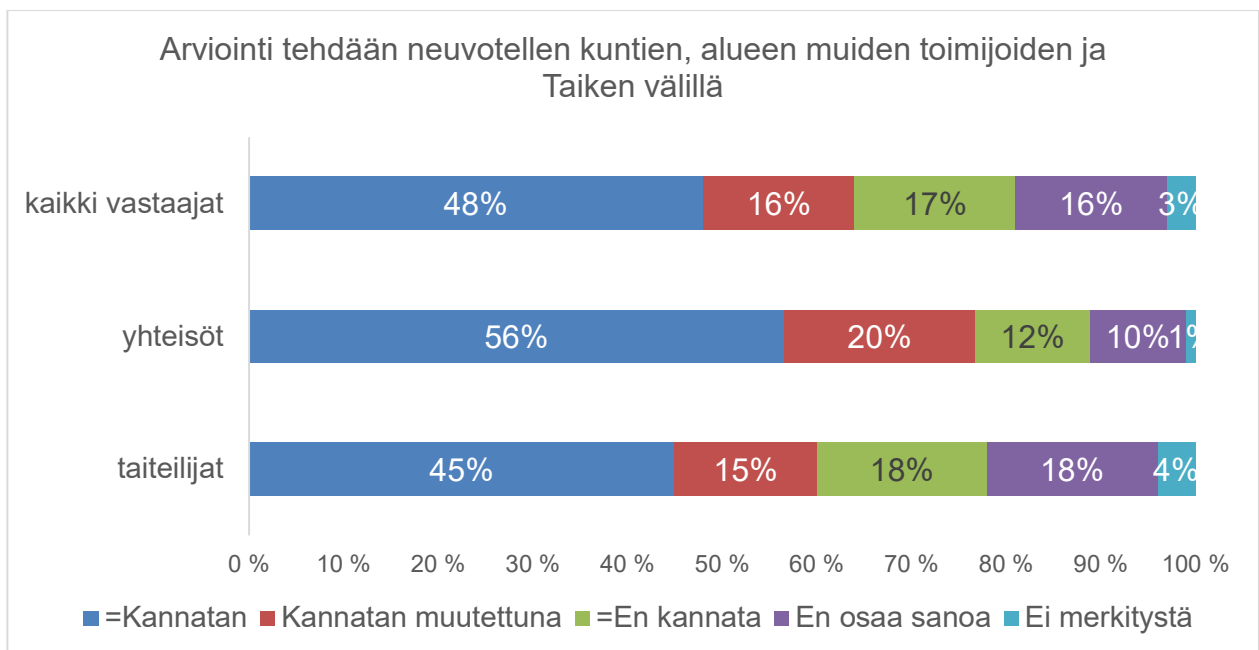
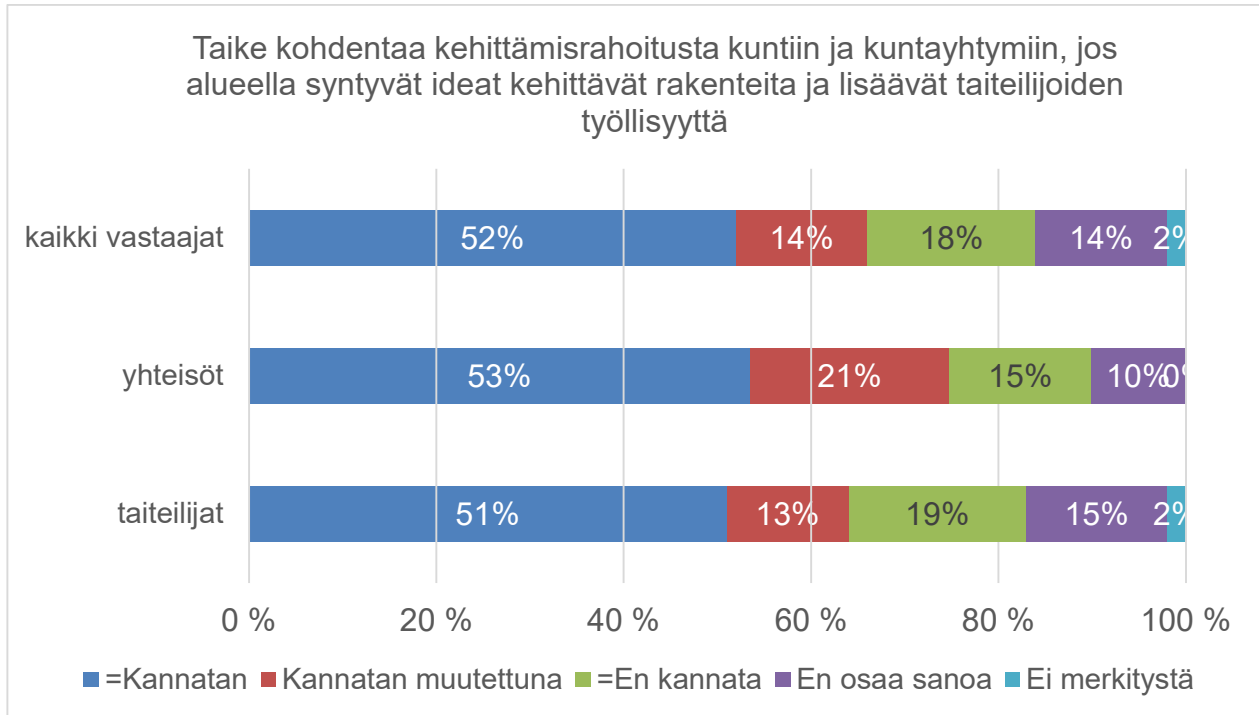
Taideyhteisöjen tuen kasvua ja taiteilijoiden työn arvostuksen kasvua kannatettiin laajasti, luonnollisesti yhteisövastaajien keskuudessa enemmän kuin taiteilijoiden. Avovastauksissa tuotiin kuitenkin esiin muun muassa, että suoraan taiteilijalle myönnettävän tuen tulee olla keskeinen Taiken toiminnassa. Niin ikään pidettiin välttämättömänä määrärahojen lisäämistä sekä korostettiin taiteenalojen välisiä eroja.

Taike rahoittaa pitkäjänteisesti yhteisöjä koko Suomessa

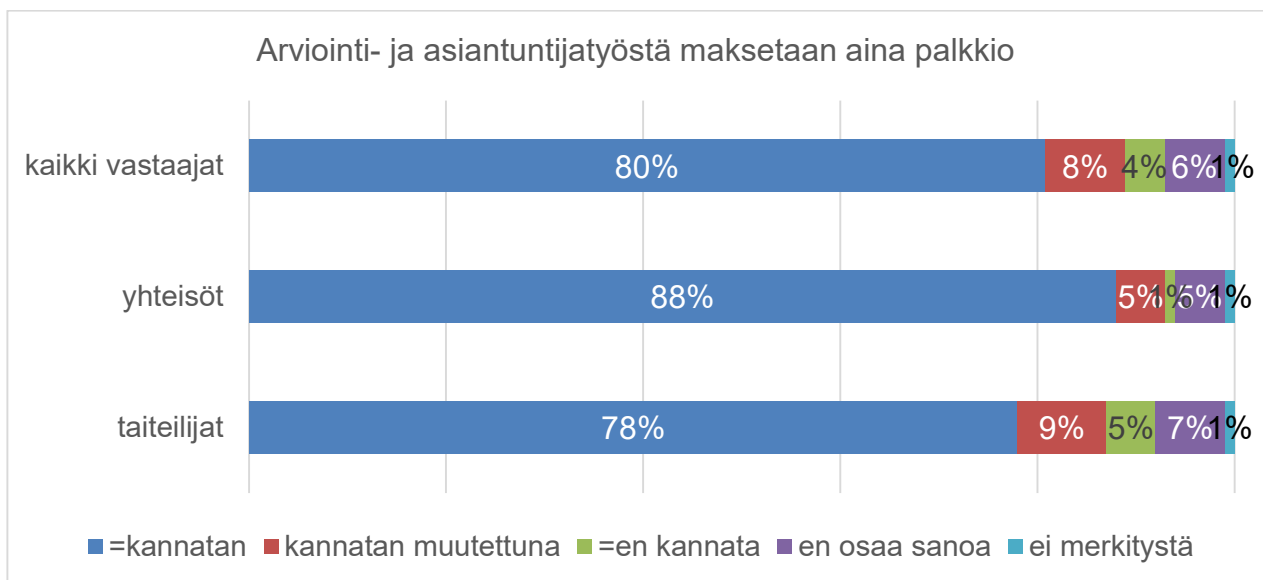
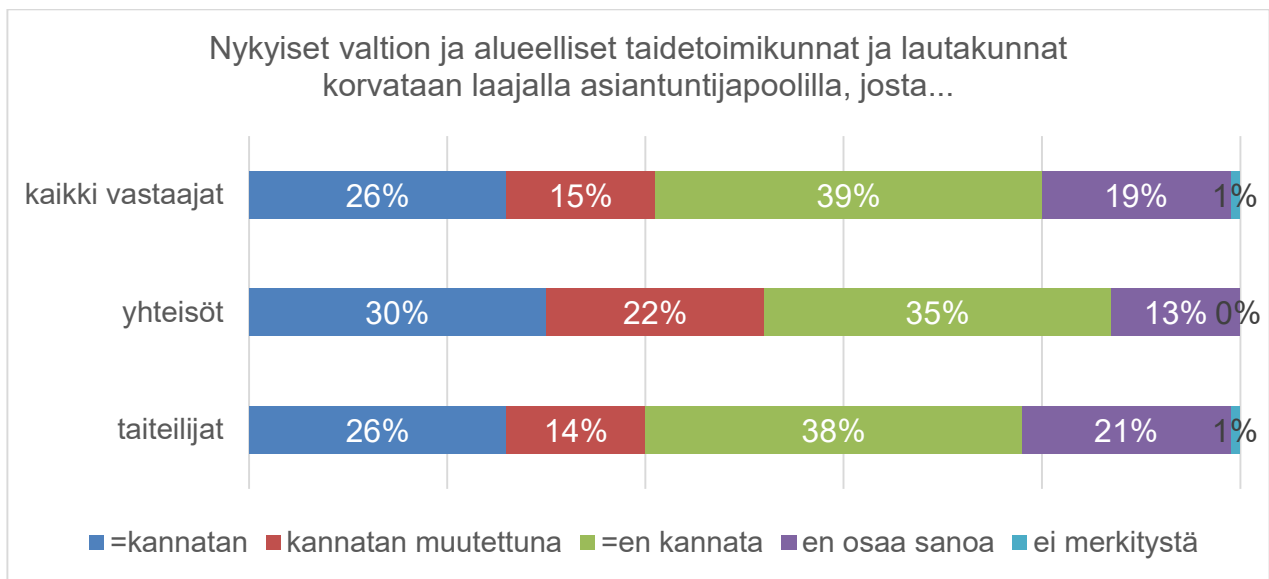
Monivuotisia toiminta-avustuksia sekä niiden haku- ja päätösaikojen aikaistamista kannatettiin laajasti, erityisesti yhteisöjen vastauksissa. Ylipäänsä korostettiin myöntöaikataulun, pitkäjänteisen toiminnan sekä päätöskriteerien merkitystä.

Taike kohdentaa kuntiin/alueille kehittämisrahoitusta

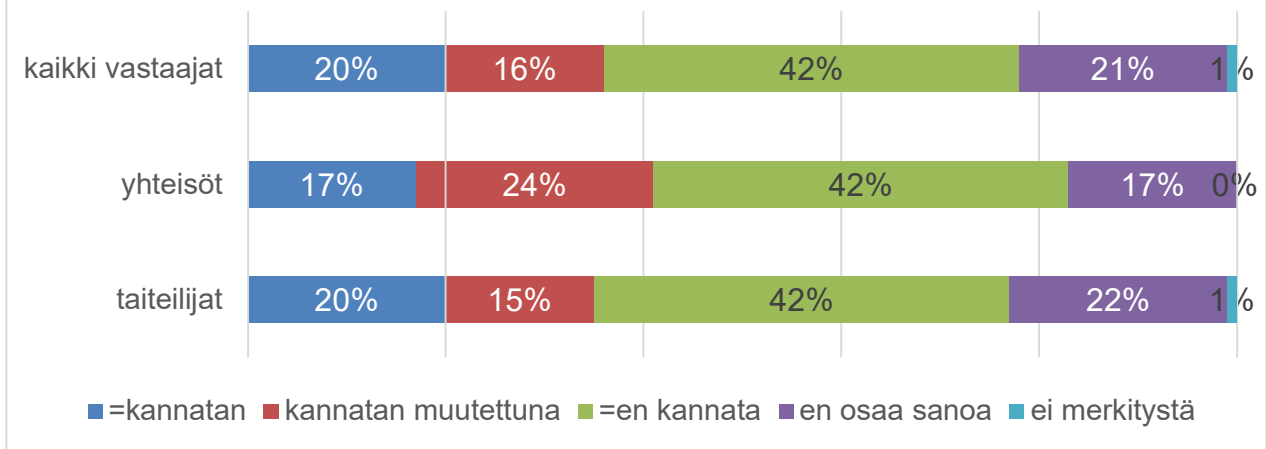

Kuntien kohdennettua kehittämisrahoitusta kyllä kannatettiin jossain määrin, mutta hyvin monissa vastauksissa korostettiin, että se ei saa olla pois Taiken muusta – taiteilijoille ja taiteelle kohdennetusta – rahoituksesta. [Avovastaukset](#)

Taikeen tulevat hakemukset arvioidaan rahoitusmuodon mukaan

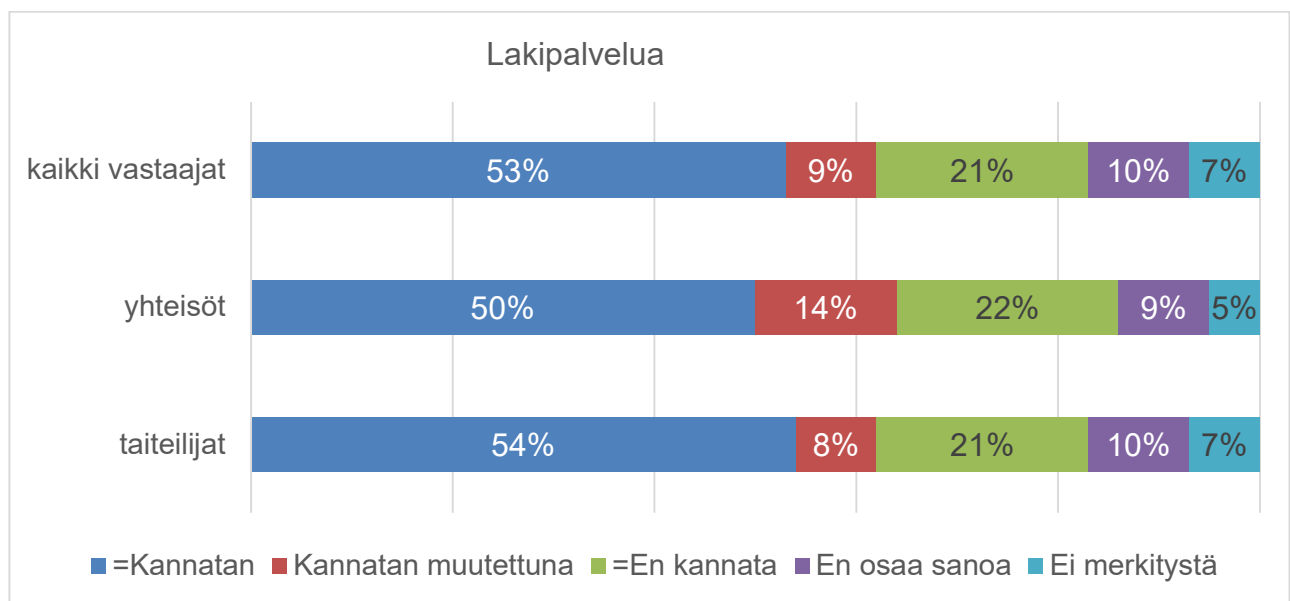
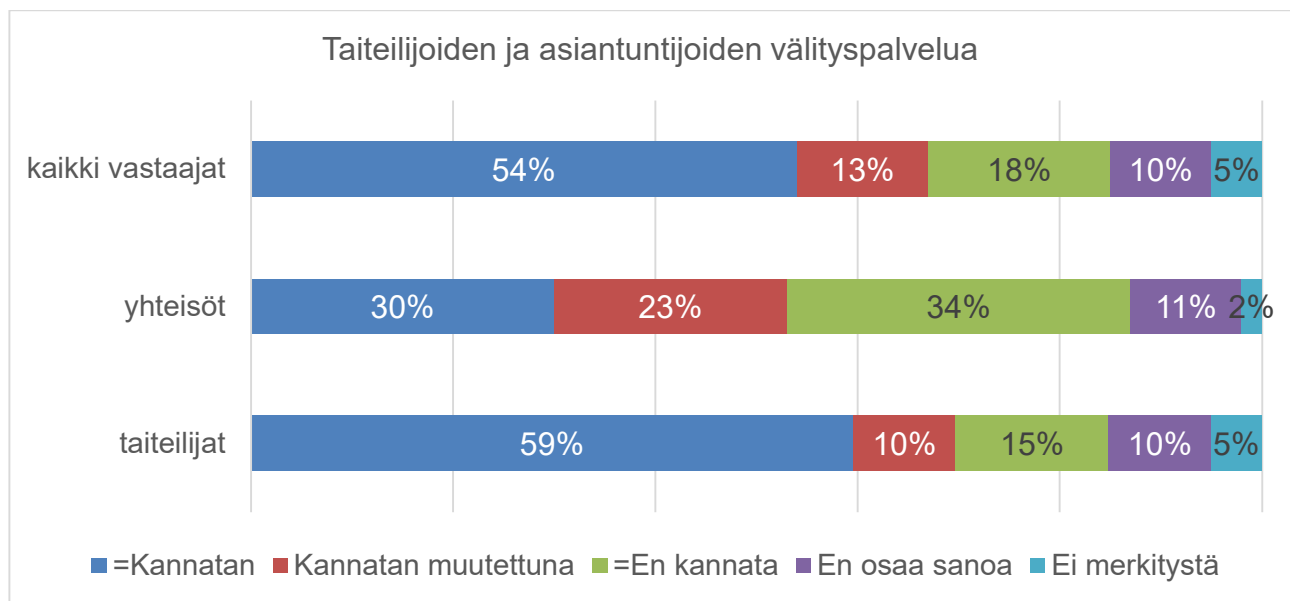
Apurahapäätökset tekee yksi monialainen apurahatoimikunta paneelien esitysten pohjalta. Yhteisöavustusten päätökset tekee johtaja esittelystä.

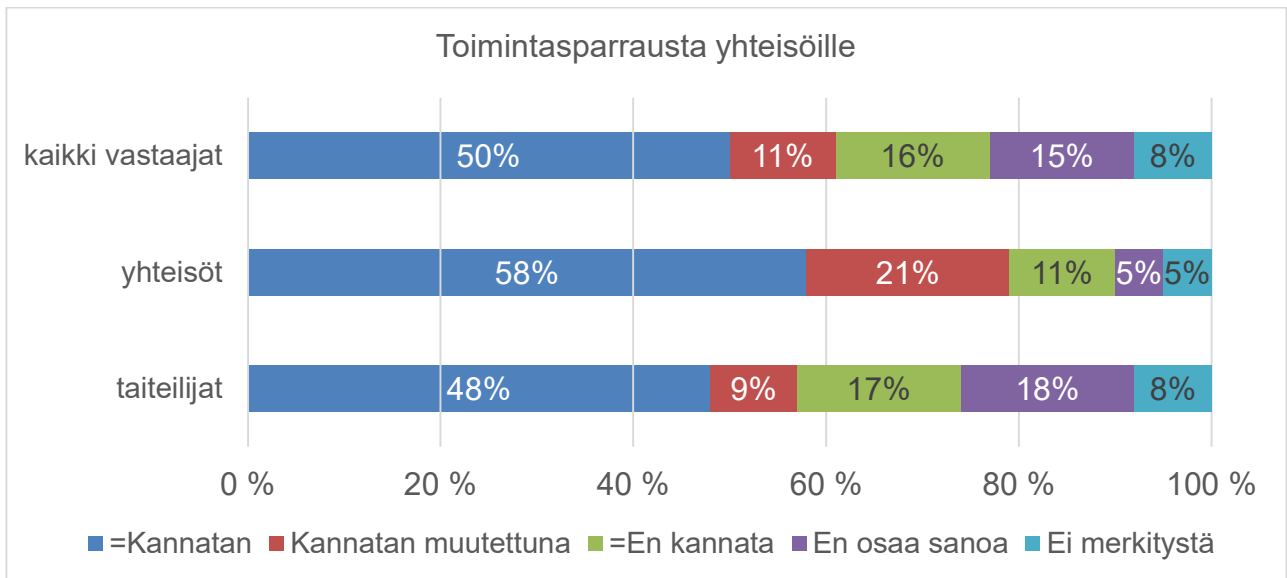
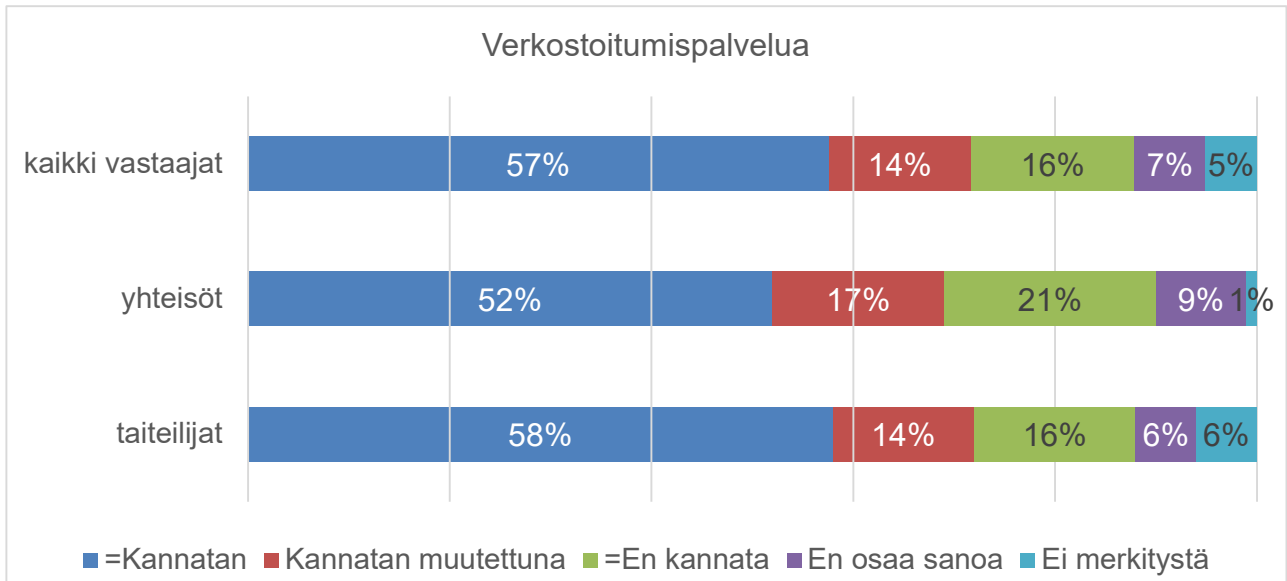
Vain noin neljännes vastaajista kannatti taidetoimikuntien korvaamista laajalla asiantuntijapoolilla ja vain viidennes yhtä monialaista apurahatoimikuntaa. Sen sijaan arviointityöstä maksettavaa palkkiota kannatettiin hyvin laajasti, erityisesti yhteisöjen vastauksissa.

Avovastauksissa nostettiin esiin erityisesti vertaisarvioinnin merkitys sekä alueellinen näkökulma. Niin ikään ehdotukseen kaivattiin selkeyttä ja perusteluja.

Millaisia palveluita Taikella tulisi olla tulevaisuudessa?³

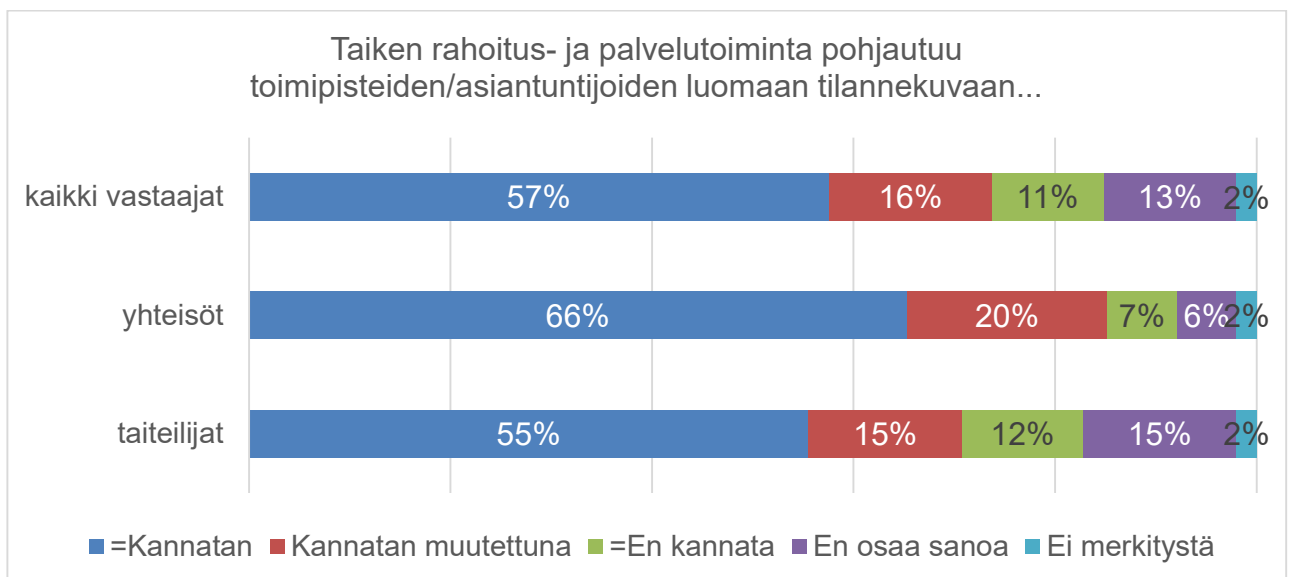
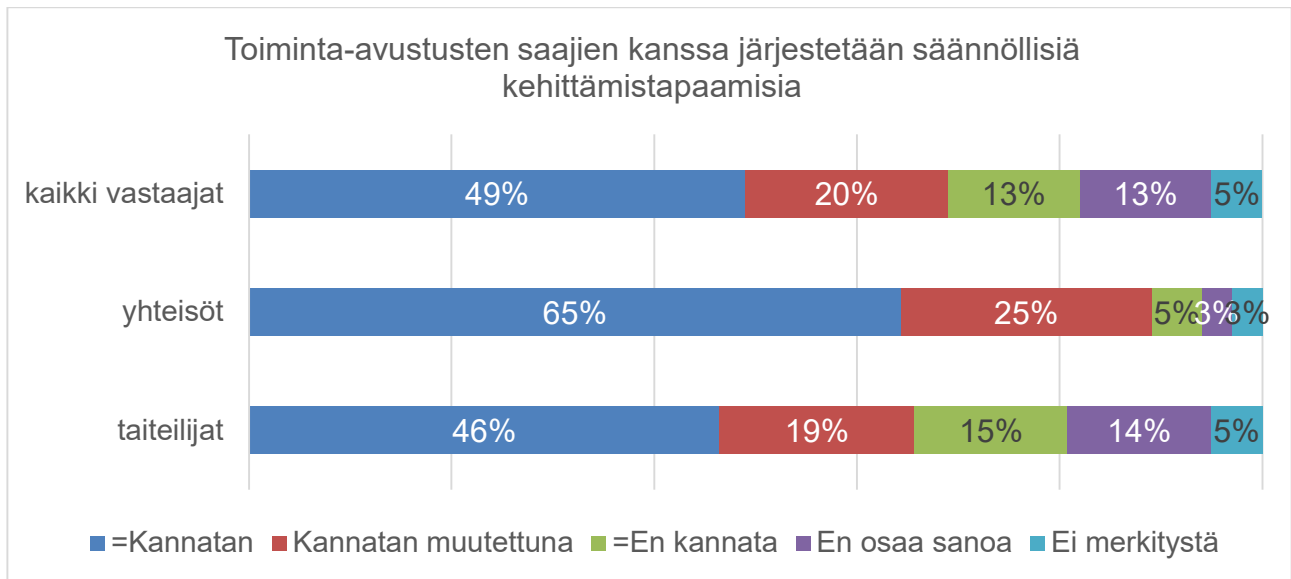

³ Kyselyssä luetellut palvelut pohjautuvat viimeisimpään Taiteen ja kulttuurin barometriin.
https://www.cupore.fi/images/tiedostot/2021/taiteenjakulttuurinbarometri_2020_cupore.pdf

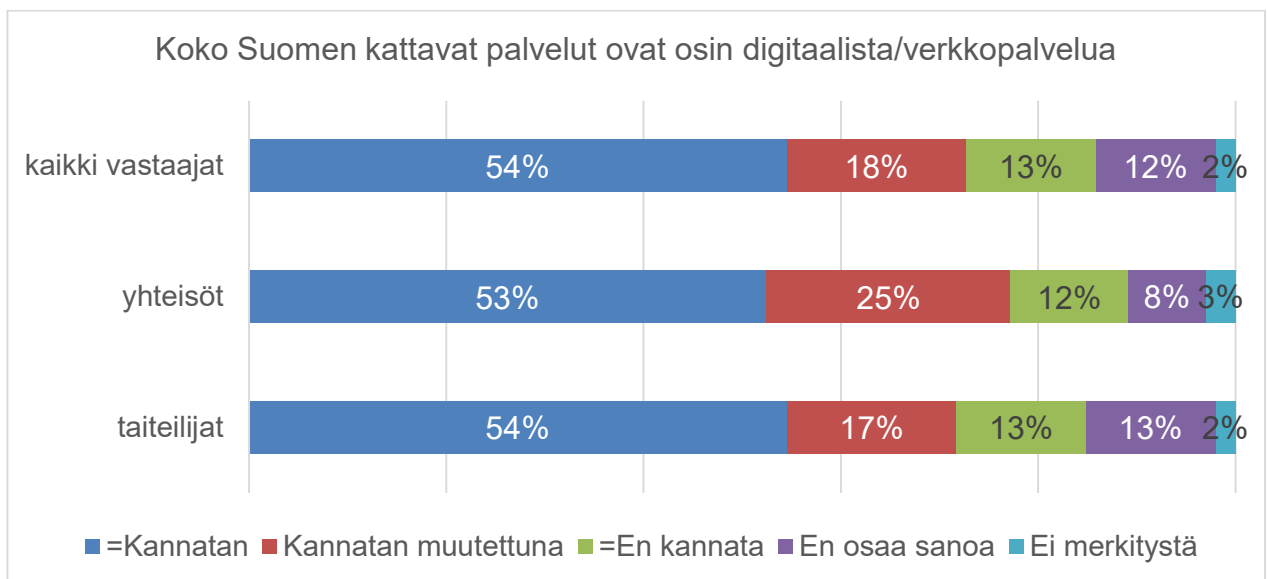
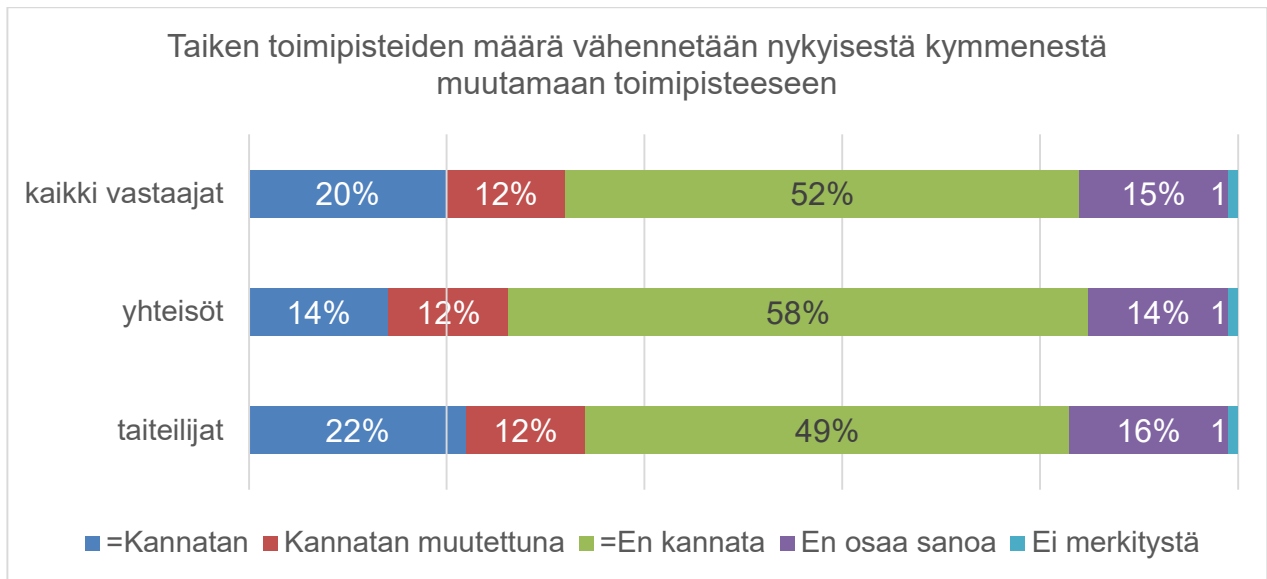
Erilaisia palveluja kannatettiin kohtuullisen laajasti (noin puolet vastaajista). Avovastauksissa tuotiin kuitenkin esille, että osa mainituista palveluista on jo olemassa ja niitä toteuttavat taiteilijajärjestöt ja/tai taiteen tiedotuskeskukset. Niin ikään pidettiin tärkeänä sitä, että Taike keskittyy taiteen ja taiteilijoiden rahoitukseen. Apurahaneuvontaa erillisenä palveluna kuitenkin toivottiin.

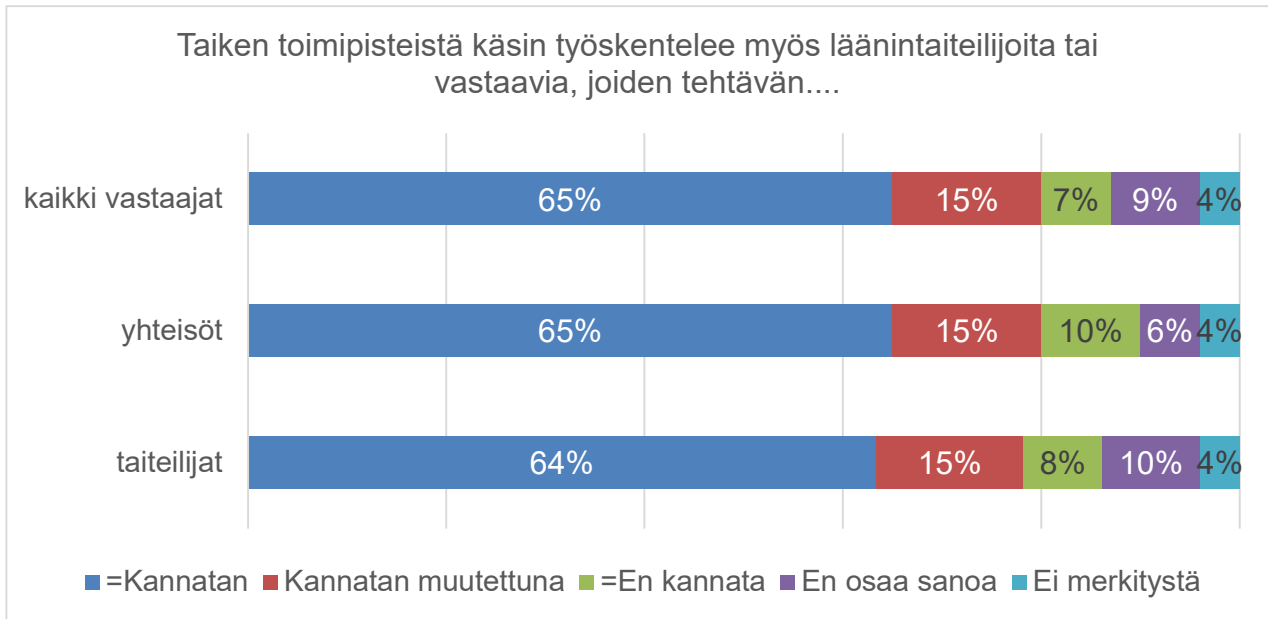
Taikessa rahoittaminen ja kehittäminen kuuluvat yhteen

Rahoittamisen ja kehittämisen väittämiä kannatti sellaisenaan noin puolet vastaajista ja yhteisövastaajista hieman useampi kuin taiteilijoista. Avovastauksissa nostettiin esiin alueellisen toiminnan merkitys, toivottiin enemmän vuorovaikutusta ja sitä, ettei luotaisi liikaa ohjausta ja byrokratiaa.

Taike palvelee kaikkialla Suomessa

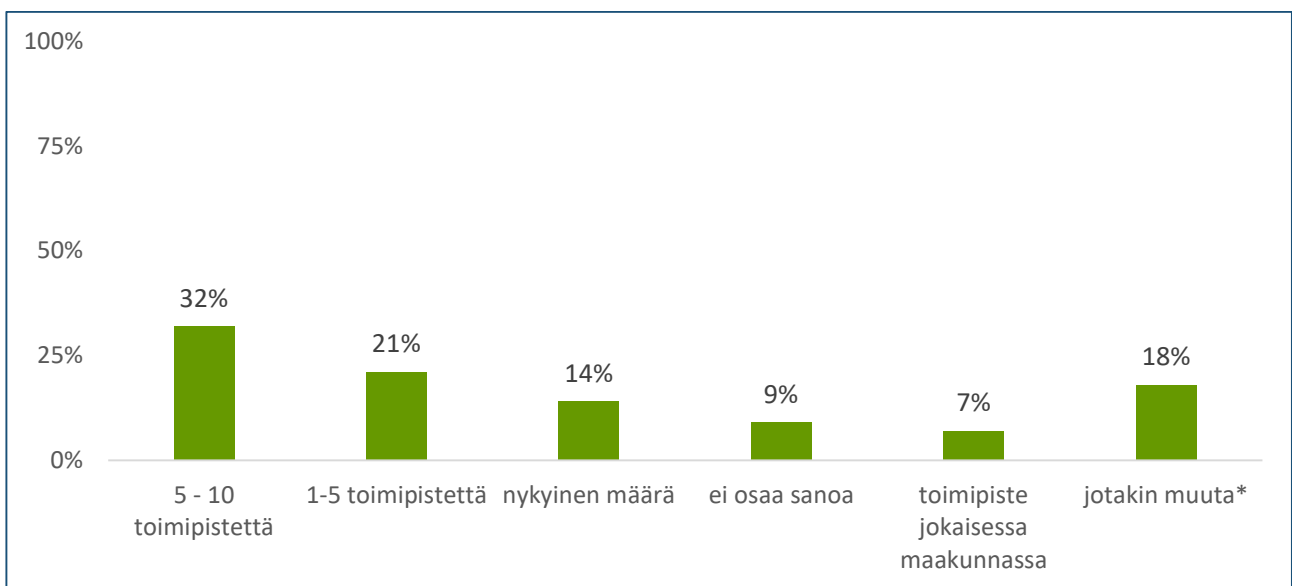

Toimipisteiden määrän vähentäminen sai erityisesti yhteisöiltä hyvin vähän kannatusta (runsas kymmenesosa). Digitaalisia palveluita ja läänintaiteilijoiden toimintaa kannatettiin laajemmin. Avovastauksissa korostettiin, että alueellinen asiantuntemus syntyy parhaiten toimimalla paikan päällä ja korostettiin alueellisen tasa-arvon merkitystä. Läänintaiteilijoita toisaalta toivottiin lisää, toisaalta toivottiin koko järjestelmän lakkauttamista.

Kuinka monta toimipistettä Taikella pitäisi olla?

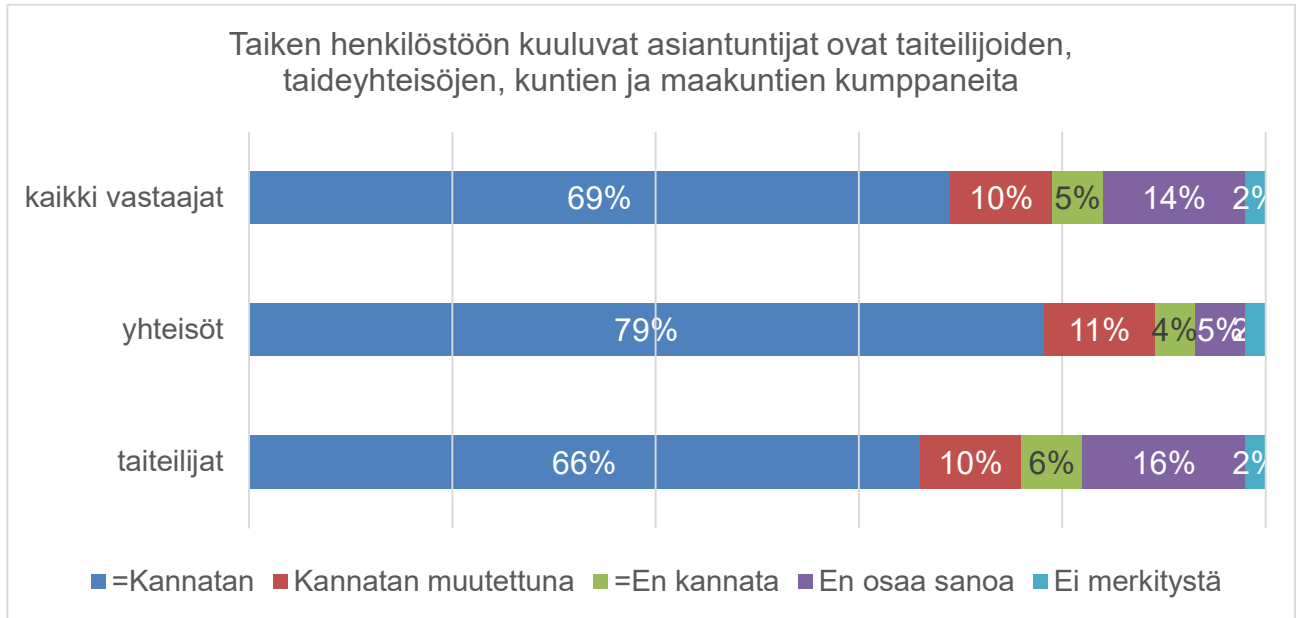
Vastaajien avovastaukset on luokiteltu taulukossa näkyviin ryhmiin. Tähän kysymykseen vastasi kaikkiaan 454 vastaajaa (61 %).

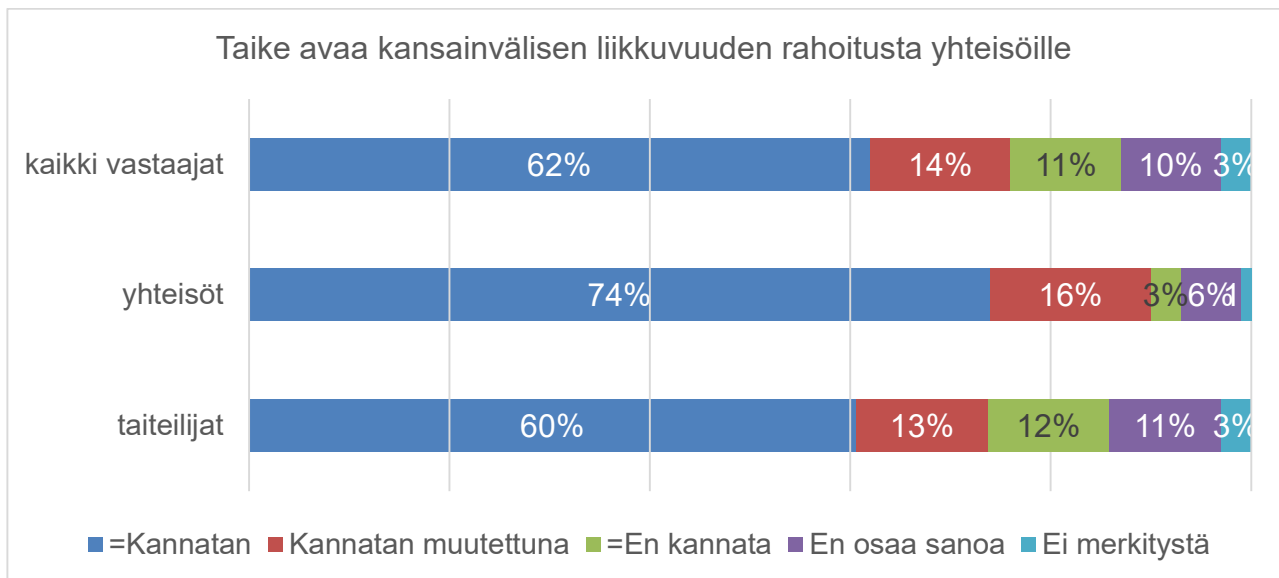
* Sanallisia vastauksia: "enemmän kuin muutama", "mahdollisimman vähän".

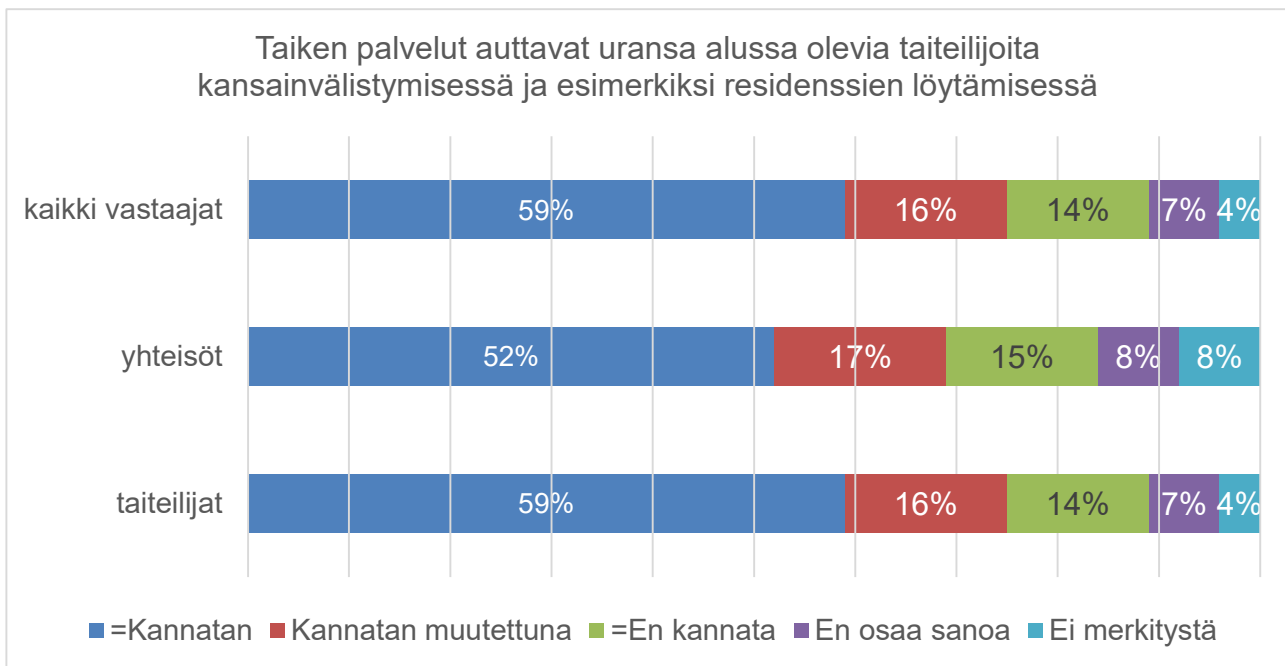
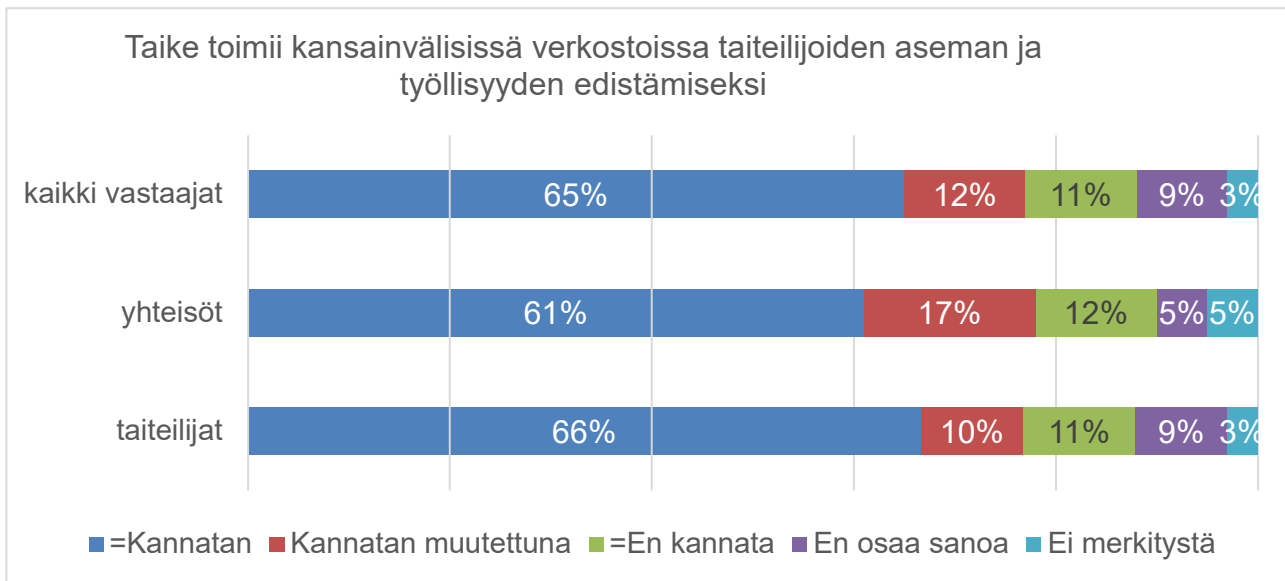
Toimipisteiden määrää koskeissa vastauksissa korostettiin alueellista kattavuutta sekä alueellisen tilannetuntemuksen merkitystä.

Taike on asiantunteva kumppani

Taike edistää taiteilijoiden kansainvälistymistä

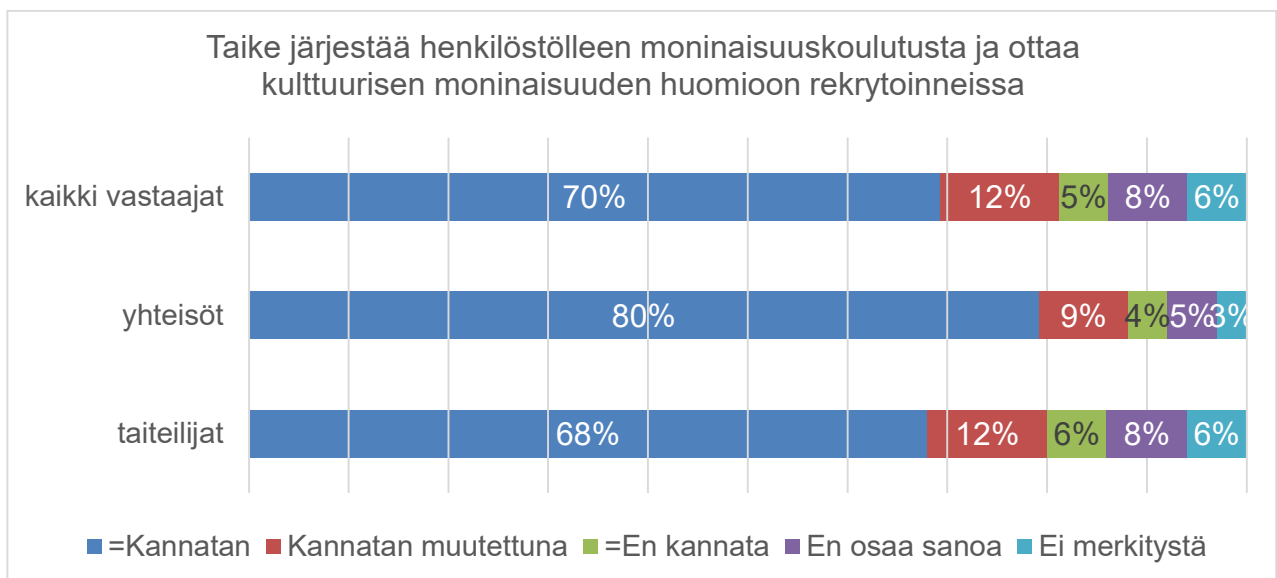
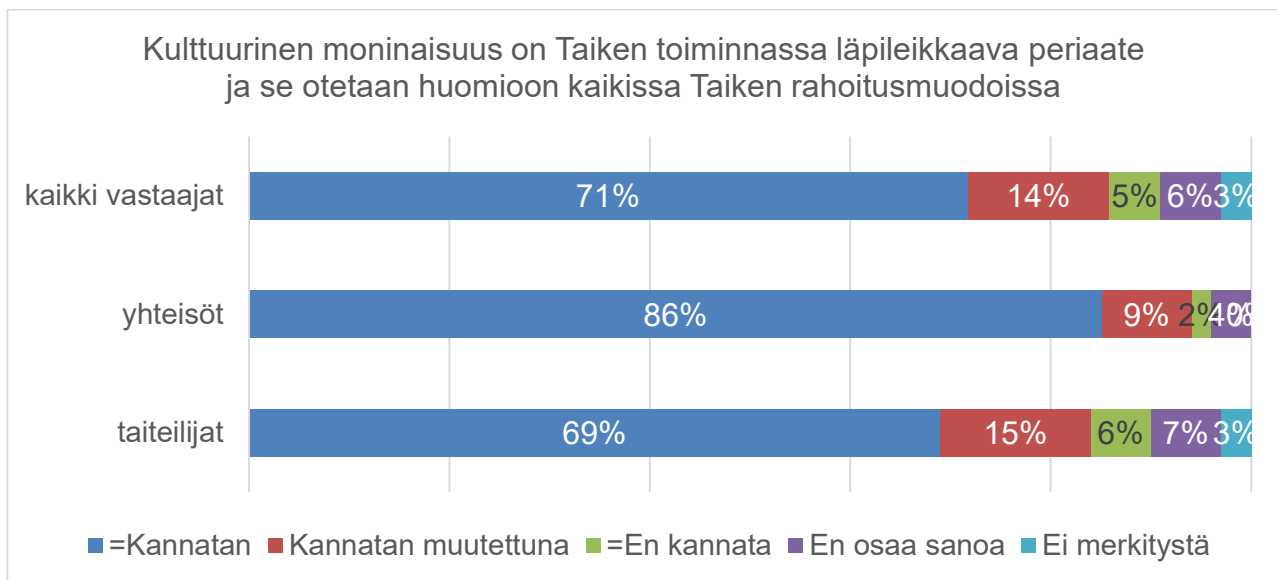
Kansainvälistymistä koskevia väittämiä kannatettiin melko laajasti, eikä vastaajaryhmien välillä ollut suuria eroja paitsi yhteisöille kohdennettua liikkuvuusrahoitusta koskevassa kysymyksessä. Tätä väittämää tukivat erityisesti yhteisöt laajasti. Monessa avovastauksissa korostettiin, että tukea tulee antaa kaikille taiteilijoille, ei ainoastaan uransa alussa oleville. Jotkut kaipasivat takaisin myös Taiken omia residenssejä, joista luovuttiin vuonna 2016.

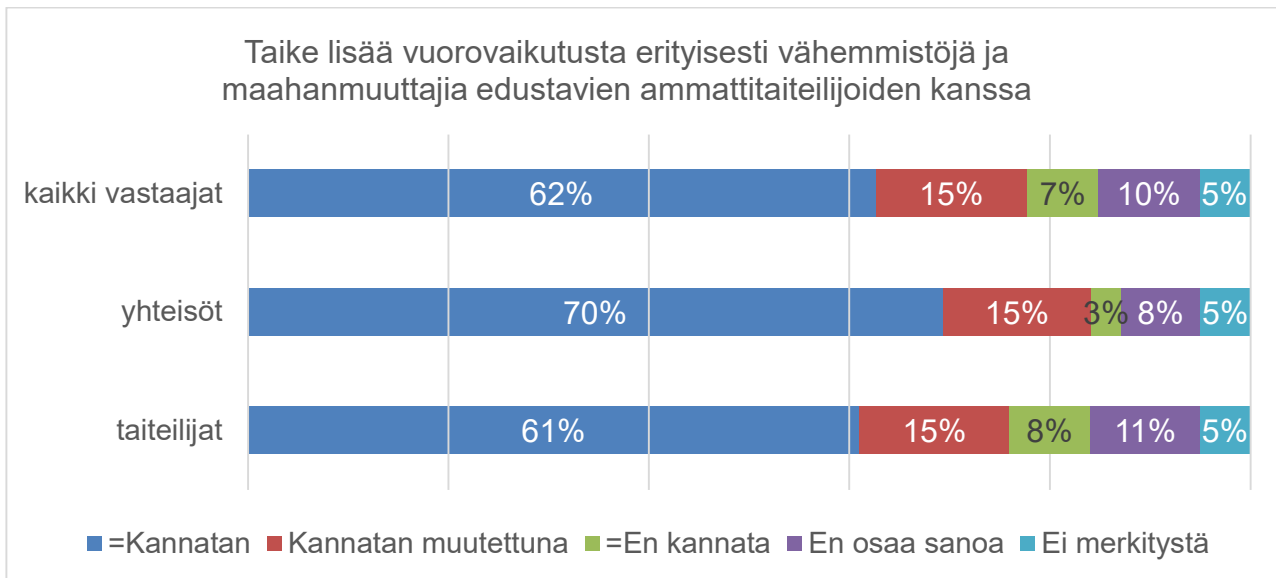
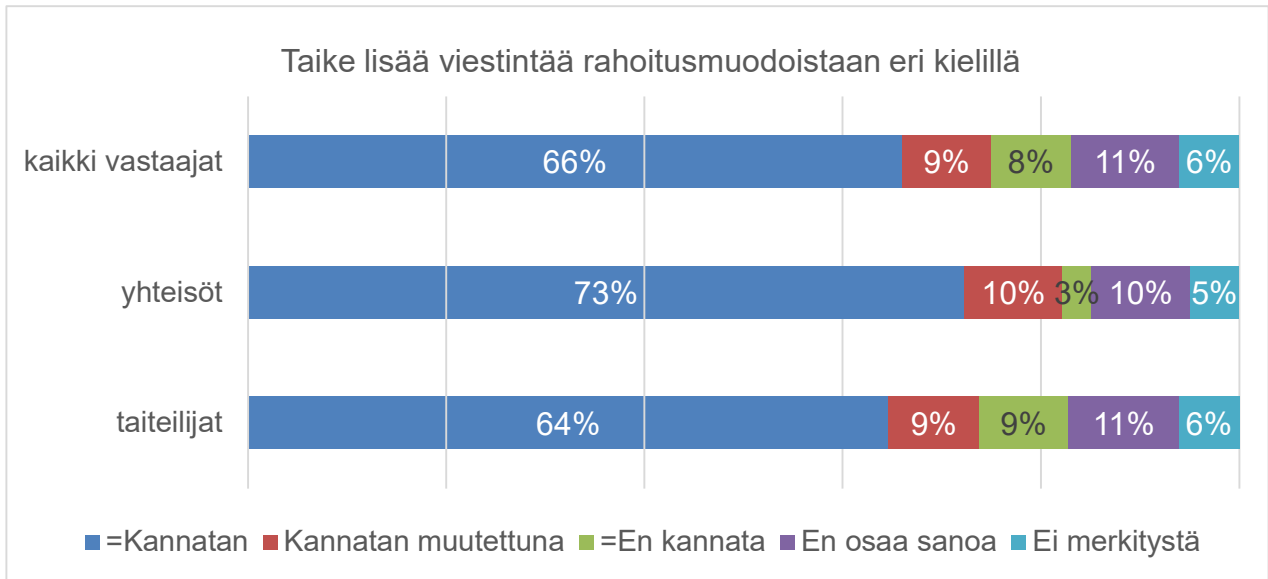
Millä muulla tavoin Taike voisi tukea taiteilijoiden kansainvälistymistä?

Tähän avokysymykseen vastasi kaikkiaan 345 vastaajaa. Näistä vastaajista suurin ryhmä (41 %) piti taiteen rahoitusta tärkeimpänä tapana edistää kansainvälistymistä. Neljännes vastaajista katsoi ettei muu kansainvälinen toiminta kuulu Taiken tehtäviin, koska toimijoita on jo olemassa (Frame, Fili jne. mainittiin). Kysymykseen tuli myös ehdotuksia muun muassa siitä, että Taike tiedottaisi ulkomaisista residensseistä ja muista mahdollisuuksista sekä kutsuisi ulkomaalaisia taiteilijoita ja kuraattoreita Suomeen. Muutamat vastaajat kaipasivat takaisin Taiken omia residenssejä.

[Avovastaukset](#)

Taike edistää taidekentän moninaisuutta

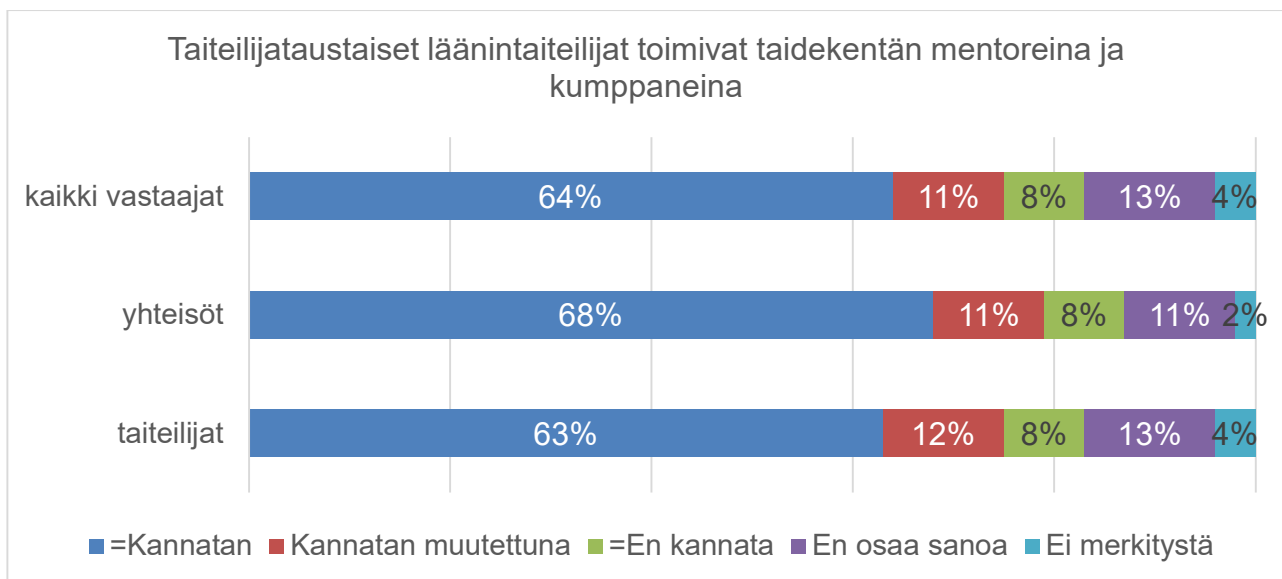
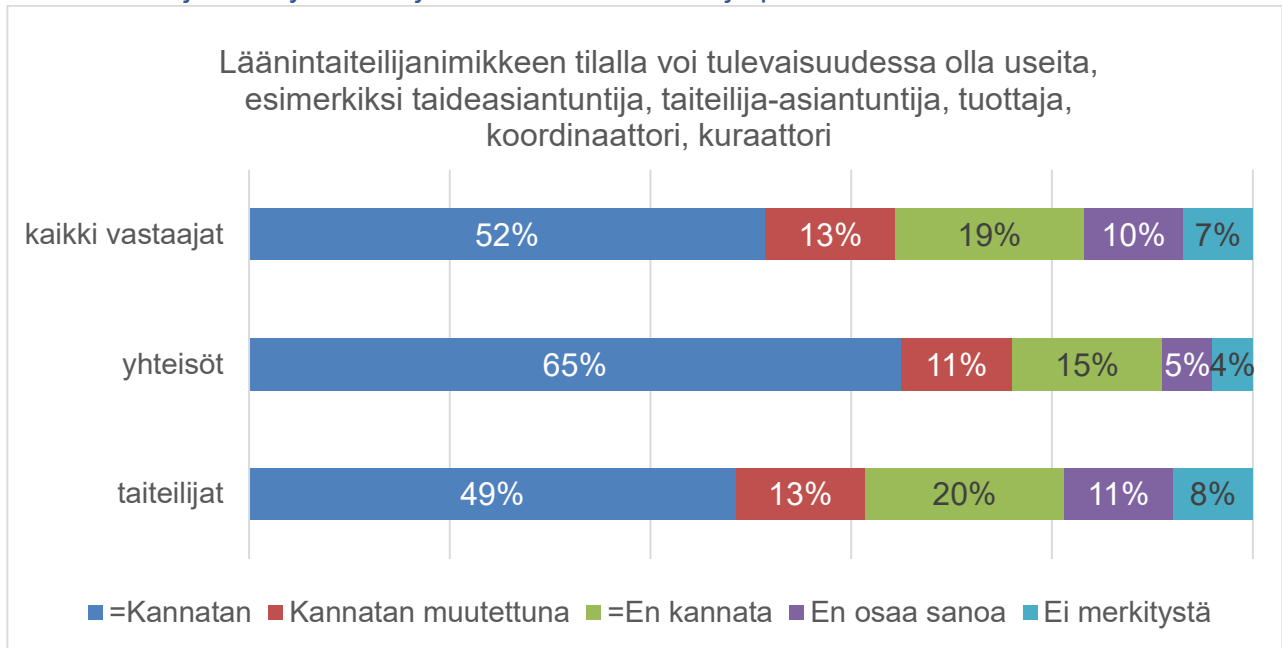

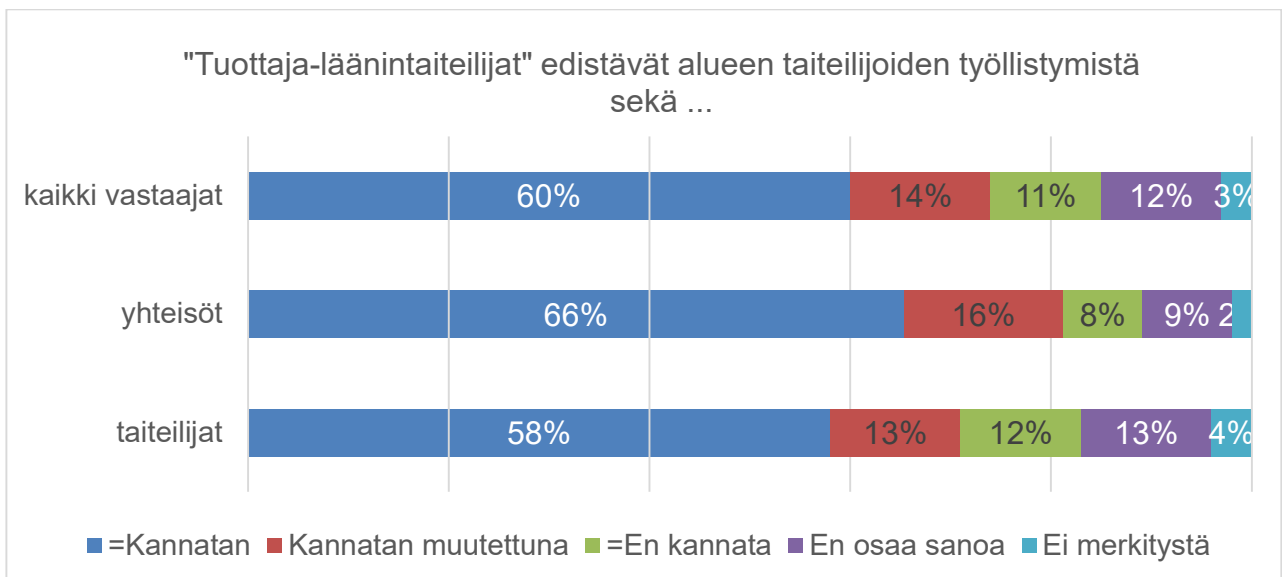
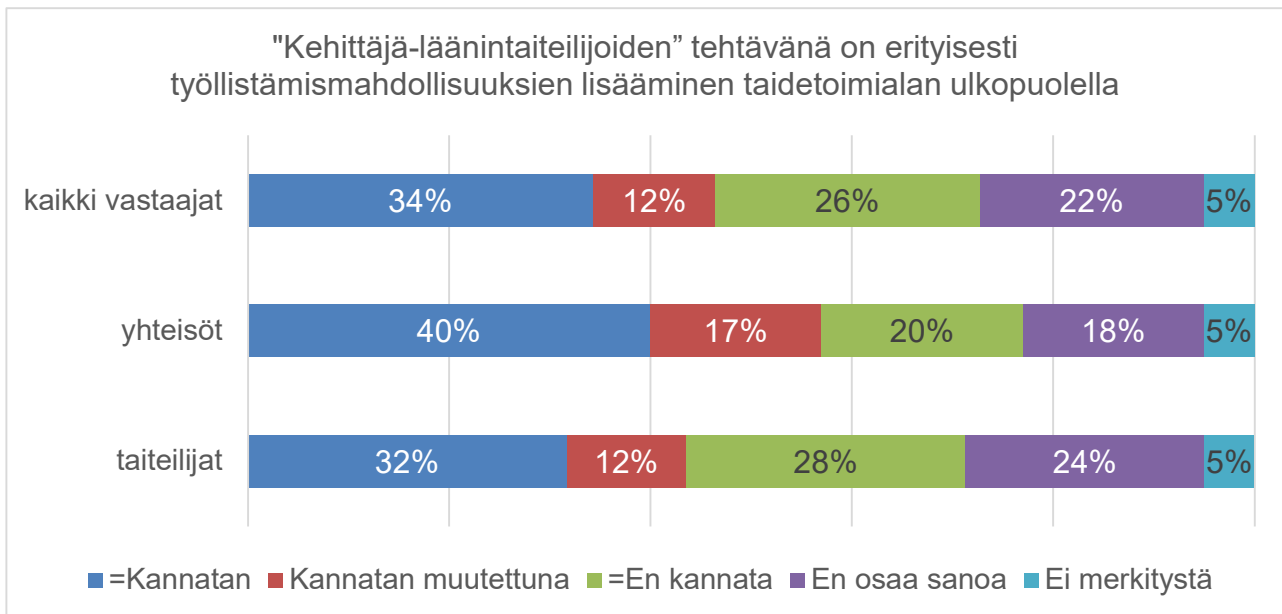
Enemmistö vastaajista kannatti myös moninaisuutta koskevia väittämiä. Selkeä ero vastaajaryhmien välillä oli väittämässä, joka koski kulttuurisen moninaisuuden läpileikkaavuutta kaikessa Taiken toiminnassa. Yli 80 prosenttia yhteisövastaajista kannatti tätä kun taiteilijavastaajilla osuu oli alle 70 prosenttia. Myös moninaisuuskoulutus ja moninaisuuden huomioon ottaminen rekrytoinneissa sai enemmän kannatusta yhteisövastaajilta kuin taiteilijavastaajilta. Eri kielillä tapahtuva viestintä ja vuorovaikutus vähemmistöjen kanssa sai laajaa kannatusta, mutta näissäkin väittämässä yhteisöjen kannatusaste oli suurempi.

Millä muulla tavoin Taike voisi edistää taidekentän moninaisuutta?

Avovastaukseen vastasi kaikkiaan 234 vastaajaa. Heidän vastauksissaan korostui tasapuolisuuden merkitys sekä se, että taide on lähtökohtana kaikelle muulle toiminnalle. Vastaajat ymmärsivät moninaisuuden siten, että se kattaa niin ikään, sukupuoleen, kieleen, alueeseen, sosioekonomiseen asemaan ja taiteenalaan liittyvät asiat.

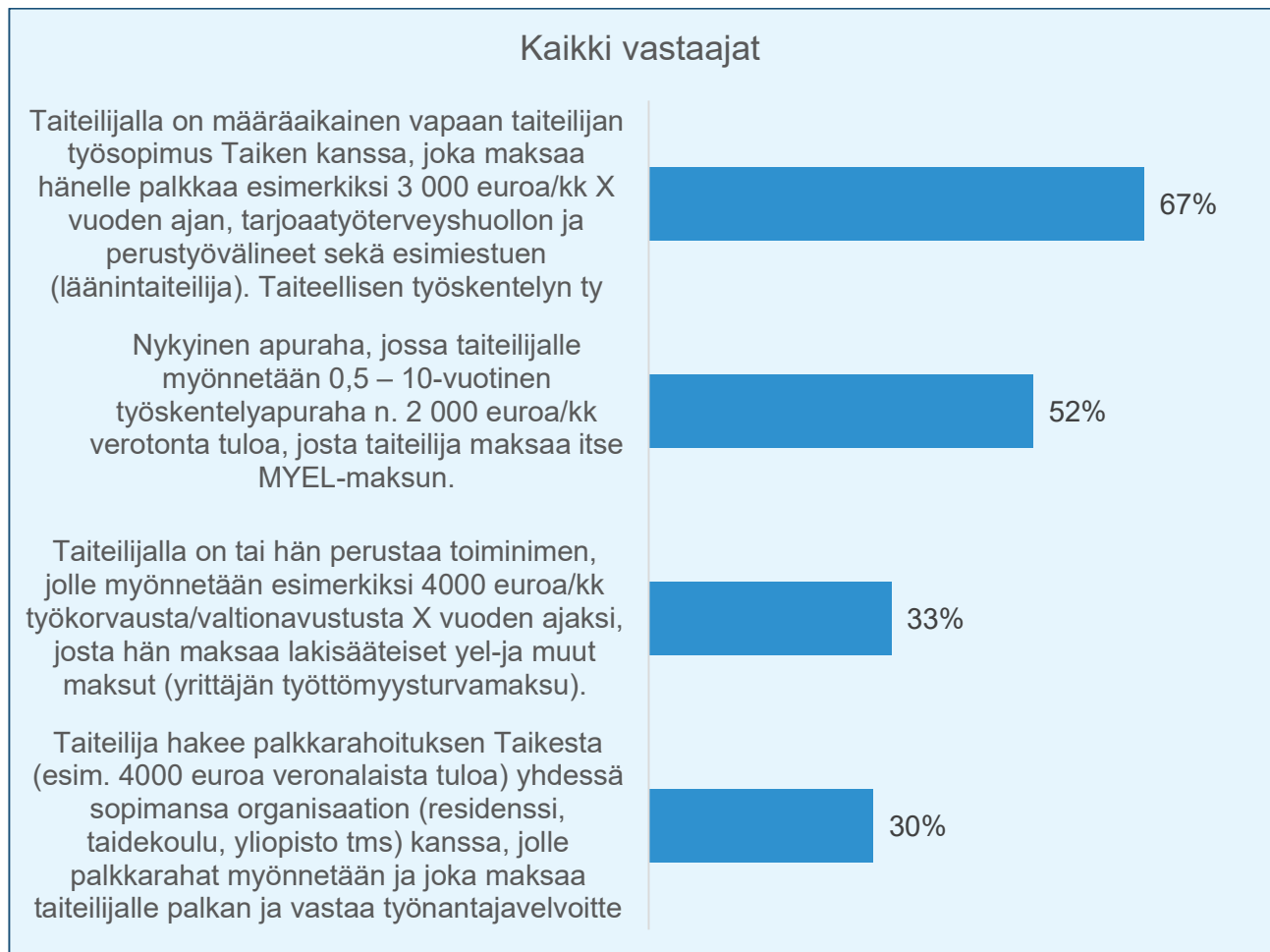
Läänintaiteilijoiden työnkuva ja nimike uudistetaan ja profiloidaan

Läänintaiteilijoiden työnkuvan ja nimikkeen uudistamista kannatti noin puolet vastaajista, yhteisövastaajista yli 60 prosenttia. Vähiten (noin kolmannes vastaajista) läänintaiteilija -väittämistä kannatettiin "kehittäjä-läänintaiteilija" -nimikettä ja tehtäviä. Avovastauksissa pidettiin esitettyjä nimikkeitä epäselvinä sekä todettiin, että nykyisestäkin toimenkuvasta on epätietoisuutta. Toisaalta nimikettä pidettiin vanhentuneena, toisaalta sillä todettiin olevan arvoa perinteen vuoksi. Läänintaiteilijan työssä nähtiin tärkeänä taiteilijuus ja kentän mentorointi. [Avovastaukset](#)

Jos Taike järjestäisi erillisrahoituksella taiteilijapalkkakokeilun, mitä näistä haluaisit itse kokeilla?⁴

⁴ Vastaajat saattoivat valita useita vaihtoehtoja.

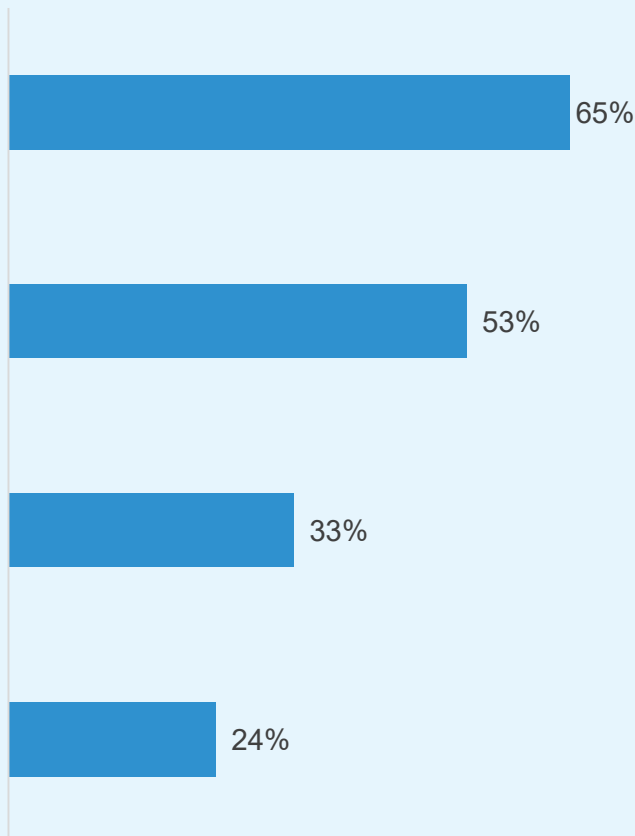
taiteilijat

Taiteilijalla on määräaikainen vapaan taiteilijan työsopimus Taiken kanssa, joka maksaa hänelle palkkaa esimerkiksi 3 000 euroa/kk X vuoden ajan, tarjoatyöterveyshuollon ja perustyövälineet sekä esimiestuen (läänintaiteilija). Taiteellisen työskentelyn ty

Nykyinen apuraha, jossa taiteilijalle myönnetään 0,5 – 10-vuotinen työskentelyapuraha n. 2 000 euroa/kk verotonta tuloa, josta taiteilija maksaa itse MYEL-maksun.

Taiteilijalla on tai hän perustaa toiminimen, jolle myönnetään esimerkiksi 4000 euroa/kk työkorvausta/valtionavustusta X vuoden ajaksi, josta hän maksaa lakisääteiset yel- ja muut maksut (yrittäjän työttömyysturvamaksu).

Taiteilija hakee palkkarahoituksen Taikesta (esim. 4000 euroa veronalaista tuloa) yhdessä sopimansa organisaation (residenssi, taidekoulu, yliopisto tms) kanssa, jolle palkkarahat myönnetään ja joka maksaa taiteilijalle palkan ja vastaa työnantajavelvoitte

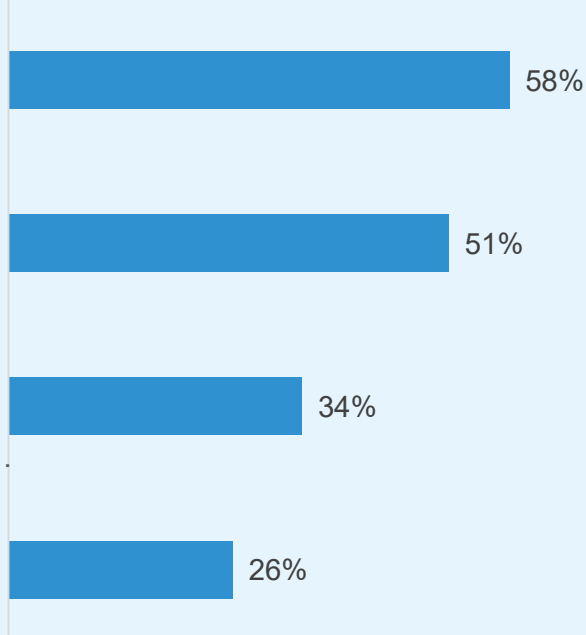
yhteisöt

Taiteilijalla on määräaikainen vapaan taiteilijan työsopimus Taiken kanssa, joka maksaa hänelle palkkaa esimerkiksi 3 000 euroa/kk X vuoden ajan, tarjoatyöterveyshuollon ja...

Taiteilija hakee palkkarahoituksen Taikesta (esim. 4000 euroa veronalaista tuloa) yhdessä sopimansa organisaation (residenssi, taidekoulu, yliopisto tms) kanssa, jolle...

Nykyinen apuraha, jossa taiteilijalle myönnetään 0,5 – 10-vuotinen työskentelyapuraha n. 2 000 euroa/kk verotonta tuloa, josta taiteilija maksaa itse...

Taiteilijalla on tai hän perustaa toiminimen, jolle myönnetään esimerkiksi 4000 euroa/kk työkorvausta/valtionavustusta X vuoden ajaksi, josta hän maksaa lakisääteiset yel- ja muut...

Yhteenvetoa: visioväittämien ”kannatusaste”

Terveisiä Taikelle

Kyselyn lopussa oli avokysymys, jossa saattoi lähettää terveisiä Taikelle yleisesti. Vastaajia tähän kysymykseen oli kaikkiaan 261 (35 %). Heistä noin neljännes antoi kehuja ja kiitoksia. Taikea kiitettiin luonnollisesti ennen kaikkea tuesta. Niin ikään kiitosta tuli halusta uudistua ja käydä siitä vuoropuhelua kentän kanssa. Niin ikään neljännes jakoi kritiikkiä ja moitteita. Moitteita tuli erityisesti tavallaan samoista asioista eli siitä, että tuki on riittämätön tai sitä jaetaan väärin perustein. Uudistumisen tavoitteita epäiltiin ja toivottiin myös enemmän läpinäkyvyyttä ja vuorovaikutusta uudistustavoitteiden avaamisessa.

Kommentit kyselystä

Vastaajia pyydettiin myös kommentoimaan nyt raportoitavaa kyselyä. Tähän avokysymykseen vastasi kaikkiaan 283 vastaajaa. Tiivistäen vastaajien näkemykset jakautuivat kahteen ryhmään: niihin, jotka pitivät kyselyä hyvänä ja kiittivät osallistumismahdollisuudesta, sekä niihin, joiden mielestä kysely oli huonosti laadittu, epäselvä ja johdatteleva.